

Torsdagen den 8 december

Kl. 12.00–12.50
14.00–15.14

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 17 och 18 november justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde
att *Frida Tång* (V) skulle tjänstgöra som ersättare för Tony Haddou
(V) under tiden för hans ledighet den 9 januari 2023–14 maj 2023 samt
att *Ulf Holm* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för Emma Berginger
(MP) under tiden för hennes ledighet den 12 januari 2023–31 mars 2023.

§ 3 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp

Tredje vice talmannen meddelade att Kristdemokraternas partigrupp
anmält *Hans Eklind* som förste ersättare för gruppleddare för partigrupp
från och med den 6 december.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2022/23:97

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:97 Arbetet mot skattefusk och skatteflykt
av Mathias Tegnér (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 27 januari 2023.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 december 2022

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2022/23:2287, 2292 och 2293 till socialutskottet

*Svenskt deltagande i
Förenta nationernas
stabiliseringsinsats i
Mali*

§ 6 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2022/23:UFöU1
Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali
(prop. 2022/23:3)
föredrogs.

Anf. 1 PETER HULTQVIST (S):

Fru talman! Den första svenska insatsen i Mali beslutades den 12 juni 2014. Sedan dess har riksdagen tagit åtta följdbeslut på detta. Det är många som har deltagit i denna insats från många olika förband runt om i Sverige, och jag vill inledningsvis tacka all personal, officerare, specialistförband och andra förband för deras insatser i Mali.

Jag har själv besökt insatsen vid ett flertal tillfällen och sett den viktiga roll det svenska bidraget spelat inom FN-systemet och framför allt också tagit del av det behov som finns av denna typ av insatser för att stabilisera ett område som Mali med omnejd.

Nu ska vi ta beslut om en ordnad avveckling av denna insats för svensk del till och med den 13 juni 2023. Beslutet ger utrymme för maximalt 470 soldater, och det är 300 miljoner som anslås. Bakgrunden till detta beslut är att det är en negativ utveckling, och Mali har i dag en regim som inte är att betrakta som legitim. Den har tillkommit genom en statskupp, och den har inte följt de övergångsplaner som man har kommit överens om.

Sverige har i FN-insatsen bidragit med underrättelseresurser. Det är en unik förmåga som tidigare saknats i FN-systemet. Sedan 2019/20 har vi bidragit med ett skyttekompani.

Detta visar vikten av att demokratiska västländer bidrar till FN:s operationer. Det bidrar till såväl militär förmåga som stabilitet och trovärdighet i FN:s olika operationer. Det är definitivt ingen bra utveckling om länder med kvalificerad militär kapacitet uteblir från ansvarstagande inom FN-systemet. Sverige bör ha siktet inställt på att återkomma i nya framtida FN-insatser. Det är en väldigt viktig position.

FN kan på ett positivt sätt agera både fredsbevarande och fredsframtvängande. FN bidrar till stabilitet i olika osäkra regioner. Det är själva syftet med insatserna.

När det gäller Mali finns det anledning att uppmärksamma en särskild faktor, och det är närvaron av den ryska Wagnergruppen. Det är ett privat ryskägt företag som agerar på ryska statens uppdrag och som är den ryska huvudaktören i Afrika. Genom att använda sig av Wagnergruppen kan rökridåer läggas ut för att inte göra sambandet till ryska staten helt tydligt. Wagnergruppen blir ett instrument för att agera i en gråzon.

Just nu är Wagnergruppen närvarande i Mali med anseilig styrka, och ett avtal har slutits med den maliska regeringen. Resultatet av detta är att

gruppens närvaro destabiliserar den säkerhetspolitiska situationen i området och blir en del i ett maktpolitiskt spel för att underminera FN och i en vidare destabilisering av hela regionen. Detta tar bort intresset för internationell lag och rätt, bevarar diktatoriskt styre och bidrar till utsugning av afrikanska naturtillgångar.

Wagnergruppen verkar i bland annat Mali och Centralafrikanska republiken, och vi har sett gruppens insatser i Libyen, Sudan och Madagaskar. Den spelar även en ansenlig roll i Rysslands krig mot Ukraina och har till och med opererat i Venezuela.

I Ryssland är privata företag som sysslar med militär verksamhet formellt förbjudna. Men Wagnergruppen har sitt militära säte på en rysk militärbas i Krasnodar. Denna bas har använts av GRU:s specialförband. Wagnergruppen är en paramilitär organisation som strategiskt används av den ryska regimen.

När vi nu ser utvecklingen i Mali och att detta företag tydligt visas upp som maktpolitiskt instrument för Putins regim och intressen måste vi reagera på det. Vi kan inte blunda för detta förhållande.

Bland demokratiska länder som ärligt och uppriktigt stöder FN måste det utvecklas en strategi mot paramilitära grupper som Wagnergruppen. Ett sådant arbete diskuterades tidigare bland europeiska demokratier med engagemang i Mali och övriga Afrika. Det skedde inom ramen för Takuba-operationen, inom ramen för EU och i direkta kontakter mellan olika länder.

Att ge plats för sådana som Wagnergruppen, den ryska regimen förlängda arm, bidrar enbart till att låta intressen som inte respekterar mänskliga rättigheter breda ut sig. Dessutom utvecklas en ny kolonialism genom utsugning av naturtillgångar, och korrupta diktatoriska regimer hålls under armarna.

Vi tycker att den svenska regeringen tillsammans med andra länder måste bidra till att utveckla en sådan här strategi. Det var tänkt att ett sådant arbete skulle inledas, och det fanns förutsättningar för det. Men sedan förändrades en rad villkor i både Frankrike och Sverige. Detta arbete är dock väldigt viktigt, och det har lyfts upp i EU:s försvarsministerkrets. Det går att ta upp detta igen och ta initiativ, och här har regeringen ett tydligt ansvar.

Att enbart dra sig ur från västvärldens sida utan att utveckla en strategi för att möta brutala gråzonsoperatörer är definitivt inte bra. Det här är ett inslag i dagens utveckling som måste hanteras. Det är besvärligt och krångligt och har sina utmaningar. Men här får man inte vika undan utan se tydligt och klart att man måste agera.

Eftersom Wagnergruppens verksamhet påverkar FN-operationen Minusma är det i högsta grad riktigt att belysa detta perspektiv i dagens debatt. Jag tycker att just detta perspektiv i alltför liten utsträckning har fått komma fram när det gäller analyser av situationen i Mali och utvecklingen i Afrika som helhet. Jag vill tydligt uppmana regeringen att agera i det här ärendet. Det är också rimligt att landets utrikesminister och försvarsminister engageras i detta sammanhang.

Vi kommer från vår sida att återkomma i ärendet och ta olika initiativ för att få en sådan utveckling till stånd.

Jag vill yrka bifall till föreliggande proposition och utskottsförslag.

(Applåder)

Anf. 2 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Sedan 2014 har Sverige deltagit i den FN-ledda insatsen Minusma i Mali. Beslutet om den svenska insatsen, som till en början bestod av en väpnad styrka i Minusmas underrättelseenhet, kom efter en formell förfrågan från FN:s generalsekretariat till Sverige om ett styrkebidrag, då en kraftig försämring skett av säkerhetsläget i Mali efter väpnat uppror, angrepp från extremistgrupper och en militärkupp.

Det svenska bidraget, som ändrade inriktning under åren, från en underrättelseenhet till ett lätt skyttekompani, har gjort ovärderliga insatser. Vi svenskar kan känna stolthet över de soldater och den personal som i FN:s regi har burit den svenska flaggan på sina uniformer.

Insatsen till trots har situationen i Mali tyvärr inte blivit bättre. Tvärtom är läget mer instabilt än någonsin. Läget präglas av ett tilltagande politiskt kaos som inte ser ut att lösas. Det har inte blivit någon demokratisk utveckling i Mali trots en stor internationell närvaro och trots att stora mängder bistånd givits. Inte heller har det fredsavtal som den maliska regeringen och två väpnade grupperingar ingick 2015 blivit implementerat. Militärkupper har i stället avlöst varandra, och den maliska regimens beslut om att anlita ryska legosoldater från den ökända Wagnergruppen har givetvis gjort det omöjligt för Sverige att vara kvar med trupp i landet.

Wagnergruppen är en organisation som agerar för ryska intressen i konflikter världen över, däribland i kriget i Ukraina, där den strider på den ryska sidan. Det finns många anklagelser mot gruppen om krigsförbrytelser – bland annat våldtäkter, tortyr och summariska avrättningar.

Den tidigare svenske ambassadören till Mali och numera statssekreteraren till biståndsmministern, Diana Janse, riktade tidigare mycket kraftig kritik mot den svenska strategin i Mali och menade att det var dags att planera för att Sverige skulle dra tillbaka sitt militära bidrag till landet.

Det är givetvis fullständigt uteslutet att svenska soldater ska stå sida vid sida med krigsförbrytare. För de allra flesta av oss är det självklart att om Malis regim väljer att ingå avtal med Wagnergruppen ska de svenska insatserna omgående avslutas.

Det var därför glädjande att regeringen i våras fattade beslut om en snabbare avveckling än vad som först var planerat. Försvarsmakten har nu också meddelat att avvecklingen av den svenska styrkan har påbörjats.

Det förslag till beslut som vi i dag har att ta ställning till innebär att avveckla det svenska förbandsbidraget fram till den 30 juni 2023. Avvecklingsstyrkan förutses uppgå till ungefär 220 personer på plats med stationering i Gao, huvudort i Minusmas östra sektor. Styrkan ska också med kort varsel kunna förstärkas tillfälligt för räddnings-, evakuerings-, förstärknings- och fritagningsinsatser, och därför är förslaget att vi ska medge att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 470 personer till förfogande.

Vi ställer oss bakom betänkandet, och jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö och Erik Hellsborn (båda SD).

Anf. 3 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman, ärade ledamöter och alla åskådare! Mot bakgrund av den entydigt negativa utvecklingen i Mali fattade regeringen, efter förankring i riksdagens sammansatta utrikes- och försvarsutskott, den 17 mars i år beslut om att ge Försvarsmakten i uppdrag att planera för en tidigarelagd ordnad avveckling av det svenska styrkebidraget till FN:s stabiliserande insats i Mali, Minusma. I den proposition som riksdagen nu har att besluta om redogör regeringen för att den avveckling som inleddes den 15 november ska vara helt avslutad senast vid halvårsskiftet 2023.

Jag vill nu redogöra för något av bakgrunden till besluten och för det svenska engagemang som förbandsbidraget till Minusma utgör en del av. FN:s säkerhetsråd konstaterade 2012 att situationen i Mali utgjorde ett hot mot internationell fred och säkerhet. Mot bakgrund av detta och efter inbjudan från Malis regering bildades den multidimensionella FN-insatsen Minusma.

Sverige beslutade i juni 2014 att bidra till insatsen och har därefter varit på plats i Mali med en väpnad styrka. Från 2015 till och med 2020 har Sverige bidragit till insatsen med kvalificerat underrättelseinhämtningsförband. Det svenska styrkebidraget har i huvudsak verkat i den västra sektorn, i Timbuktu. Sverige har också bistått FN-insatsen med ett flygförband under cirka sex månader. Sedan 2020 har bidraget bestått av ett lätt skyttekompani om cirka 220 personer med placering i Gao i östra Mali, inhyst på den tyska campen.

Under sammantaget drygt åtta år har Sverige, tillsammans med kollegor från andra länder, bidragit till genomförandet av Minusmas mandat. Från oktober 2018 till oktober 2021 var därtill den svenske generalen Dennis Gyllensporre styrkechef för hela Minusmainsatsen. Jag har själv varit på plats i Mali och fick möjlighet att träffa Dennis Gyllensporre. Det var fantastiskt roligt att få se en duktig svensk på plats.

Sedan fredsavtalet mellan den maliska staten, regeringstrogna rebellgrupper och tuaregerna ingicks 2015 har en övergripande uppgift för Minusma varit att stödja avtalets genomförande. Mandatet omfattar även bland annat stabiliseringsinsatser, skydd av civila, att främja mänskliga rättigheter samt att stödja humanitär verksamhet och den politiska övergångsprocessen, inklusive genomförande av kommande val.

Fru talman! Utvecklingen i Mali har under den senaste tiden verkligen gått åt fel håll. Konflikterna inom landet mellan olika grupper och i relation till regeringen i Bamako kvarstår. Fattigdomen är mycket utbredd. Den statliga närvaron och tillgången till samhällstjänster ute i landet är bristfällig. På sina håll finns den tydligen inte alls. Korruptionen är omfattande, och utsattheten för klimatförändringarnas effekter blir alltmer tydlig. Samtidigt har islamistiska terroristgrupperingar vunnit mark och spridit sig såväl inom Mali som till andra länder i Sahelregionen.

I augusti 2020 respektive i maj 2021 genomfördes två militärkupper i landet. Militärjuntan, som utgör övergångsstyre, var inledningsvis ovillig att gå med på de krav på en återgång till demokratiskt styre som den västafrikanska samarbetsorganisationen Ecowas har förhandlat fram och som även EU och Sverige har ställt sig bakom. Sommaren 2022 enades man slutligen om en ny vägkarta mot fortsatta reformer och demokratiska val senast i mars 2024.

Den maliska övergångsregeringen har successivt blivit alltmer fientligt inställd till de internationella insatser som verkar till stöd för fred och säkerhet i landet. Inledningsvis märktes detta framför allt i relation till den franska antiterrorisminsatsen Barkhane, i vilken Task Force Takuba, som Sverige bidrog till 2021–2022, ingick.

Mot bakgrund av det förvärrade samarbetsklimatet beslutade Frankrike i februari 2022 att helt lämna Mali militärt, vilket också skedde slutgiltigt i augusti i år. Även Minusmas arbete i Mali har försvårats. Insatsen ifrågasätts och möts av olika restriktioner och krav från myndigheterna. Det gäller exempelvis flygtillstånd och rotationer av personal.

Därtill har den maliska övergångsregeringen ingått ett strategiskt samarbete med Wagnergruppen, som vi vet har starka kopplingar till den ryska staten, vars verksamhet i Mali nu är utbredd. Det internationella samfundet, inklusive Sverige och övriga EU, har varit mycket tydligt i sin kritik mot den maliska övergångsregeringen avseende samarbetet med Wagnergruppen. EU har suspenderat sina träningsinsatser i Mali, till vilka även Sverige har bidragit. Regeringen har utifrån detta beslutat att dra tillbaka det svenska bidraget till EU:s militära träningsinsats i Mali från och med årets slut.

Parallellt med den negativa politiska utvecklingen i Mali har säkerhetsläget fortsatt att försämrats, både för civilbefolkningen och för den internationella militära närvaron. Islamistiska grupper har kunnat utnyttja det vakuum som uppstått när Barkhane lämnat landet och Minusma försvagats av den maliska juntans agerande. Minusma har utsatts för flera attentat och förluster, och insatsen betraktas som en av FN:s farligaste.

Fru talman! Just nu befinner sig Mali 17, Livgardet, på plats i Mali för att genomföra avvecklingen. Den svenska avvecklingsstyrkan är fortsatt stationerad i Gao, huvudort i Minusmas östra sektor. Det svenska avvecklingsförbandet förutses liksom tidigare uppgå till omkring 220 personer på plats. Styrkan ska med kort varsel kunna förstärkas tillfälligt, och sammantaget ska det svenska förbandsbidraget kunna uppgå till högst 470 personer.

Sveriges militära bidrag till stöd för fred och säkerhet i Mali har lämnats inom ramen för FN, EU och operationen Task Force Takuba. De har alla varit väldigt uppskattade av FN och våra partnerländer. Våra insatser har, utifrån sina respektive uppdrag, gjort skillnad på marken i en mycket utmanande miljö.

Vi har bidragit med viktiga förmågor till Minusma. Vårt första förbandsbidrag, underrättelsekompaniet, försåg Minusma med kvalificerade underrättelser som utvecklade FN:s underrättelseförmåga och bidrog med erfarenheter även för andra deltagande FN-länder.

Vårt skyttekompani har varit en del i det nya koncept som utvecklades under general Gyllensporre, Mobile Task Force, och som möjliggjorde för Minusma att operera mer effektivt och över större landområden än vad som tidigare varit möjligt.

Det svenska bidraget till Minusma kommer på sedvanligt sätt att utvärderas av Försvarsmakten. FN:s bedömning är att Minusma fortsatt genomför en mycket viktig verksamhet i Mali. Det är samtidigt tydligt att man står inför väldigt stora utmaningar. Exempelvis har också Tyskland och Storbritannien, i ljuset av utvecklingen, fattat beslut om att avveckla sina bidrag.

FN:s generalsekreterare har bett om en översyn av insatsen som förväntas presenteras för FN:s säkerhetsråd i januari nästa år.

Det är i detta sammanhang även värt att nämna att det omfattande svenska och internationella militära engagemanget i Mali kompletterats av insatser inom bland annat utvecklingsarbete och omfattande humanitär verksamhet.

Även om den politiska utvecklingen i Mali tvingar oss att fundera på formerna för vårt engagemang ligger det i Sveriges, EU:s och världssamfundets intresse att fortsätta stödja det maliska folket och Sahelregionen även framgent.

Slutligen vill jag rikta regeringens tack till de soldater och officerare som med stor professionalism och mod ovillkorligt arbetar med att skapa säkerhet och stabilitet inom ramen för svenska bidrag till internationella insatser, inklusive just Maliinsatserna, som vi nu diskuterar och som vi avslutar.

Jag har själv varit på plats och sett vilken fantastisk styrka som vi har haft där – vilken professionalism! Tack till er alla!

Jag vill också passa på att rikta mitt tack till alla anhöriga som har stöttat våra soldater på hemmaplan. Utan de anhörigas outtröttliga stöd är dessa insatser inte möjliga.

Jag yrkar bifall till propositionen.

Anf. 4 PETER HULTQVIST (S) replik:

Fru talman! Som jag förstår det av anförandets utformning representerar Alexandra Anstrell regeringen här i dag. Då vill jag först ställa frågan: Vad innebär din formulering om regeringens fortsatta stöd till Mali och Sahel? Hur ser det stödet ut?

Sedan vill jag återkomma till det jag sa om Wagner. När jag har besökt Mali har det varit en väldigt stor fråga bland soldaterna, bland förbandsledningen och i FN-systemet. Det är en rysk strategi att stegvis köra ut FN från olika delar av Afrika och att köra ut västvärlden från olika delar av Afrika.

Vi påbörjade, som jag redogjorde för, en diskussion om att försöka forma en strategi – en strategi som inte enbart ska vara att man lämnar så fort det visas en Wagnersoldat någonstans. Är ni beredda att återuppta ett sådant initiativ inom ramen för EU? Är ni beredda att återuppta ett sådant arbete med andra länder som skulle kunna vara intresserade? Eller är det så att det hela är avslutat nu när vi lämnar detta? Wagner kvarstår som ett problem i olika delar av världen, inte minst i Afrika.

Anf. 5 ALEXANDRA ANSTRELL (M) replik:

Fru talman! Tack, Peter Hultqvist, för frågan! Ja, det är jag som representerar regeringspartierna här i dag.

Det är något som är viktigt, tänker jag, när man gör saker. Det är att mer av samma kanske inte alltid funkar. Då behöver man fundera på: Hur kan vi göra det på bättre sätt? Det ligger i regeringens linje – i Sveriges, EU:s och världssamfundets intresse – att fortsätta stödja det maliska folket. Då behöver man titta på hur vi kan göra det på bästa sätt. Det får regeringen återkomma kring, tänker jag.

Wagnergruppen har varit i Mali länge – jag måste ändå få säga ”länge”. Den har varit där under den tidigare regeringens tid, och man har faktiskt bara fortsatt med mer av samma och inte gjort någonting nytt. Då måste man ställa sig frågan: Varför gjordes inget nytt? Varför hade man inga tankar på hur man skulle kunna göra detta på ett bättre sätt?

Anf. 6 PETER HULTQVIST (S) replik:

Fru talman! Nu var realiteten den att vi ville göra mer på något annat sätt genom att börja med diskussionen om att utforma en strategi mot Wagnergruppen, för det som man gjorde bet inte på det sätt som det borde göra. Man kan inte komma ur detta bara genom att säga: Varför gjorde ni inte det och det? Du har inte ens en gång idéer om vad det är man skulle ha gjort, Alexandra Anstrell.

Man måste sätta sig ned med de andra länderna, ta detta på allvar och utforma en ny strategi. Då är min fråga fortfarande: Är ni beredda att ta den typen av initiativ och att återuppta den typen av initiativ inom EU? Jag har personligen lyft den frågan i EU flera gånger. Vi har också i en gruppering inom ramen för Takubagruppen diskuterat den här typen av frågor. Det går alltså att återkomma och driva den typen av frågor. Är Sverige berett att göra det?

Jag kräver inte svar på exakt hur man nu ska göra – själva arbetet tillsammans med de andra ska ju leda till att man får fram en strategi. Vi har sett problemet, och nu måste vi göra något åt det. Är ni beredda att ta upp det jobbet? Det är det som är min fråga, och det är det som är intressant att veta.

Anf. 7 ALEXANDRA ANSTRELL (M) replik:

Fru talman! Det känns ändå bra att vi har en ledamot som har alla lösningar på de problem som vi ser i Sahel och Mali. Jag tänker att man behöver ta frågan på mer allvar än så och faktiskt titta på de olika delar där man kan hitta lösningar – Sverige, EU och världssamfundet tillsammans. Precis som Peter Hultqvist är inne på behöver man göra detta tillsammans med andra länder. Det tror jag är klokt. Men det finns också andra delar man behöver titta över.

Som jag sa inledningsvis behöver regeringen få återkomma kring detta, eftersom svaren inte finns här och nu. Det är bra att Peter Hultqvist inte frågar efter alla detaljer, eftersom de inte finns på plats ännu.

Jag tänker ändå att det är viktigt att man tittar på långsiktigheten och på hur man gör. Sedan får vi inte glömma bort att det inte bara är Sverige som är medlem i FN. Vi är många länder som gör detta tillsammans. Man behöver också titta på, nu när Sverige går ur detta, hur man kan säkerställa att man fortsätter att stödja Mali tillsammans utan att just Sverige ska vara på plats. Det tror jag är oerhört viktigt.

Vi är överens om den här propositionen. Har Peter Hultqvist ändrat sig i denna fråga? Eller är det så att Socialdemokraterna har ändrat sig och inte står bakom propositionen?

Anf. 8 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag vill börja med det självklara och tacka alla som under alla de år som vi i riksdagen har beslutat att skicka iväg soldater och militär personal till Mali har genomfört och varit en del av den FN-insats som vi

i dag fattar det sista beslutet om. Det beslutet innebär att vi också för sista gången skickar iväg svensk personal.

För mig blev denna insats väldigt nära när en nära vän till mig skickades iväg på uppdraget. Jag upplevde den oro som jag skulle gissa att väldigt många anhöriga har upplevt när det har kommit en flash i telefonen om oroligheter i Mali på olika sätt. Man har snabbt hört av sig till honom bara för att kontrollera att allting är lugnt.

Nu har det gått bra för de svenska soldaterna, just för att de är så välutbildade. Jämfört med hur det har varit för många andra länder som har deltagit i denna insats har säkerheten än så länge, med svenska mått mätt, för våra soldater varit god. Det tror jag att väldigt många – både de som har deltagit i insatserna och de anhöriga – är väldigt glada för.

Mot bakgrund av regeringens proposition kan man konstatera att säkerhetsläget och utvecklingen i Mali på många sätt är en mörk läsning. Vi talar om ett av världens fattigaste länder som under lång tid har haft stora problem med väpnade konflikter, drog- och vapenhandel, kidnappningar och terrorism. Säkerhetsläget har verkligen inte varit bra under en lång tid. Fredsavtal har skrivits men sedan brutits. Vi har upplevt militära statskupper där kuppmakarna sedan inte följer ingångna avtal.

Detta har lett fram till den situation vi befinner oss i i dag, där vi är nödgade att lämna insatsen eftersom resultat inte kan uppnås på ett positivt sätt. Framför allt relaterar det till Wagnergruppens involvering i landet och att den nya militärregimen så tydligt velat närma sig och sluta avtal med Wagnergruppen för att befästa sin egen makt i området.

Det man måste se i det så kallade Sahelområdet är att det är de stora klimatförändringarna i form av minskad nederbörd och stor torka som tvingar befolkning att lämna sina hem. Fattigdomen och utsattheten ökar, och det blir helt enkelt en konkurrens om de resurser som finns på marken. Detta bidrar till att späda på etniska och kulturella konflikter, och i förlängningen leder det till ett försämrat säkerhetsläge.

Därför är det otroligt viktigt att vi tar ansvar för att bekämpa klimatförändringarna, just för att det också leder till en fredligare värld. Sverige som ett rikt och fredligt land har ett stort ansvar att på olika sätt vara en aktör på den globala arenan för fred och säkerhet men också för att stoppa klimatförändringen och bidra med ett ökat bistånd. Det kopplar in i den stora fråga som kommer att debatteras här i kammaren framöver kring Sveriges nu sänkta ambitioner för biståndet, något som oroar mig väldigt mycket.

Samtidigt kan man se att arbetet med FN:s resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet har varit någonting som Sverige fokuserat extra mycket på att implementera i det arbete som vi har bedrivit i missionerna. Det är otroligt viktigt att vi är ett internationellt föredöme i jämställdhetsarbetet och att vi ser till att det får genomslag i organisationer som FN.

Tidigare bedrev vi ju en feministisk utrikespolitik. Det var tydligt lite för mycket av en etikett för den nya moderatledda regeringen, så det har man tagit bort nu. Man undrar vad det i förlängningen innebär för den här typen av internationella insatser som missionerna till Mali faktiskt har varit.

Det är också otroligt viktigt för Vänsterpartiet att vi fortsätter att ge stöd till FN:s ledning av militära insatser i stället för att de leds av enskilda länder, som har varit fallet med en annan insats i Mali, eller av Nato eller

EU. Respekten för folkrätten måste alltid finnas där som grund, och det är viktigt att det finns en inbjudan från regeringen för att man ska kunna ha förutsättningar att verka för ett fredsfrämjande arbete.

Även om vi är stora anhängare av FN och FN:s arbete för fred och utveckling måste man se FN:s brister och tillkortakommanden. FN-systemet behöver reformeras, och Sverige kan ha en framträdande roll i det om vi bryr oss. Men jag ser en ökad oro för att vi i Europa mer och mer sluter oss och inte tar ansvar för övriga världen. För mig är det därför av väldigt stor vikt att Sverige fortsätter att delta i FN-insatser, och jag är glad över de partier som i dag lyfter fram vikten av att göra det.

En trygg och säker värld kräver samarbete med andra länder. Internationell säkerhet ska vila på folkrätten, samarbete och ett starkt globalt regelverk under FN:s ledning. Sverige ska vara en stark röst i det globala fredsarbetet för en värld med demokrati och mänskliga rättigheter. Sverige ska agera fredsfrämjande, fredsskapande och fredsbevarande på en folkrättsligt förankrad grund.

Därför är det viktigt att vi är positivt inställda till internationella insatser under FN-mandat, som insatsen i Mali, och därför hoppas jag också att vi kan återkomma till nya mandat i nya insatser när möjligheterna för detta finns. Samtidigt måste vi hela tiden balansera det mot säkerheten i Sverige och förutsättningarna för vår egen försvarsmakt att ha de resurser som behövs här.

Jag hoppas och förväntar mig att den nya regeringen återkommer till riksdagen med förslag på hur Sverige ska kunna bidra till en ny FN-insats framöver. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 9 MIKAEL LARSSON (C):

Fru talman! Denna proposition handlar om det svenska deltagandet i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali, vilken Sverige har deltagit i sedan 2014.

Av propositionen framgår att regeringen mot bakgrund av den allvarliga utvecklingen i Mali har bedömt att det svenska förbandsbidraget till Minusma ska avvecklas tidigare än planerat. Detta är också något som Centerpartiet har framhållit vid ett flertal tidigare tillfällen.

Försvarsmakten har därför fått i uppdrag att inleda en avveckling från mitten av november 2022. Avvecklingen ska vara helt avslutad den 30 juni 2023, men beroende på utvecklingen i Mali kan avvecklingen komma att ske snabbare än så.

Det planerade svenska förbandsbidraget till Minusma ska utgöras av en avvecklingsstyrka med högst 470 man med huvuduppgift att slutföra avvecklingen av det svenska förbandsbidraget inom ramen för tillgängliga resurser och förmågor samt i nära dialog med andra truppbidragande länder och FN.

Fru talman! Det är viktigt att Sverige bidrar i de insatser som görs via FN. Dock har det säkerhetspolitiska läget i Mali förändrats och försämrats, och i det läge som nu råder i Mali med bland annat närvaro av den ryska Wagnergruppen är det viktigt att avvecklingen av Minusma och Sveriges deltagande slutförs senast vid halvårsskiftet 2023.

Jag vill avslutningsvis, fru talman, rikta ett väldigt stort tack till alla män och kvinnor som i de olika förbanden deltagit i Minusma och den

insats som varit i Mali. Det har varit mycket värdefullt. Ett jättestort tack till er!

Med det, fru talman, vill jag meddela att Centerpartiet självklart står bakom propositionen. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i dess helhet.

Anf. 10 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! I dag debatterar det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet det svenska deltagandet i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali, Minusma.

Som sagt förut av flera talare har Sverige gjort insatser i Mali sedan 2014. I åtta år har vi gjort uppskattade insatser med underrättelseförband och skyttekompani, i flera år under ledning av generallöjtnant Dennis Gyllensporre. Detta har varit en uppskattad och viktig insats som har haft stor betydelse.

Säkerhetsläget har under lång tid varit tufft, och det har, som påpekats, försämrats. Det finns islamistiska grupper med IS och al-Qaida i spetsen som agerar. Regeringen i landet har stöd av Wagnergruppen, som verkar destabiliserande i Mali men också i flera andra länder. Det är ett privat bolag som är direkt kopplat till Putin och Ryssland och en aktör för någon typ av imperialism som Ryssland bedriver och som är ett stort problem. Även detta har påpekats här förut.

Det här har gjort att en rad länder nu drar sig ur. Det är Frankrike, Tyskland och nu även Sverige. Det var egentligen planerat att vi skulle dra oss hem vid halvårsskiftet 2024, men vi har i stället i politisk enighet kommit fram till att det rimliga är att vi drar oss ur redan vid nästa halvårsskifte.

Jag vill också framföra ett stort tack till alla som har gjort insatser under dessa åtta år – officerare, soldater, män och kvinnor som har sänts ut på uppdrag av den svenska regeringen och riksdagen. Vi vill tacka er! Även till er som har varit ute förut och kanske råkar titta eller lyssna på den här debatten just nu vill jag framföra ett tack från oss för den insats ni gör.

Detta gäller också andra officerare och soldater som är ute på andra uppdrag i världen och även de som gör insatser i vårt eget land. Vi lever i en orolig tid, och ni ska veta, soldater och officerare, att ni gör en viktig insats för vår trygghet och för andra länders trygghet.

Anf. 11 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! Sedan 2013 har FN:s stabiliseringsinsats Minusma pågått i Mali. Sverige har deltagit i insatsen med en väpnad styrka sedan 2014. Miljöpartiet har stått bakom deltagandet med en förhoppning om att det kan bidra till säkerhet och så småningom fred.

Tyvärr har utvecklingen i Mali gått i motsatt riktning. Säkerhetsläget är nu så problematiskt att det är svårt att arbeta fredsbevarande. Flera militärkupper har försvårat samarbetet med den maliska regeringen, och flera länder har beslutat sig för att dra sig tillbaka från landet. Därför behöver nu det svenska bidraget till stabiliseringsinsatsen avvecklas i förtid.

Mali är ett land som plågas av etniskt våld. Såväl militanta islamister som separatistiska rebeller från ökenfolket tuareger kämpar mot regeringsstyrkor. Konflikterna i landet ledde till en militärkupp år 2012, och FN har haft en stabiliseringsinsats i landet sedan 2013.

Åren 2020 och 2021 genomfördes ytterligare två militärkupper, och sedan den senaste styrs landet av en militärdominerad övergångsregering.

Precis som har sagts här tidigare har den maliska regeringen valt att inleda samarbete med den ökända Wagnergruppen. Den Rysslandskopplade Wagnergruppen skickar legosoldater till konflikter i olika delar av världen. Gruppen är kopplad till olika människorättsliga övergrepp, men oklarheter kring Wagnergruppens rättsliga ställning gör det svårt att veta vilka lagar och vilken internationell rätt som grupperingen lyder under – vilket försvårar möjligheten att utkräva ansvar och skipa rättvisa för ut-satta.

Det sammansatta försvars- och utrikesutskottet har redan i tidigare betänkanden understrukit att det är oacceptabelt att svenska militära styrkor skulle fortsätta att verka i Mali för det fall den maliska regeringen skulle anlita legosoldater såsom den så kallade Wagnergruppen.

Miljöpartiet står, som sagt, bakom beslutet att medge att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 470 personer till förfogande för att avveckla det svenska förbandsbidraget till Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali, Minusma, till och med den 30 juni 2023. Det är såklart under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av FN:s säkerhetsråd.

Jag vill, liksom föregående talare, passa på att tacka alla dem som genom åren har deltagit i det svenska bidraget till Minusma för era insatser och för ert mod – och även för era anhörigas förståelse och tålamod.

Miljöpartiet vill att Sverige ska vara en stark röst för fred, demokrati och mänskliga rättigheter. Vi vill se ett starkt globalt samarbete med FN som en central aktör för fred och mänskliga rättigheter samt för att värna folkrätten. Därför ser vi det som naturligt att Sverige ska bidra till internationella insatser med tydlig folkrättslig grund genom FN-mandat eller efter inbjudan från ett lands regering.

Det övergripande utrikes- och säkerhetspolitiska syftet med Sveriges medverkan i olika internationella militära insatser är att bidra till fred och säkerhet samt att förebygga konflikter och skapa förutsättningar för att bygga en hållbar fred och hållbar fattigdomsbekämpning. Därför vill vi att regeringen återkommer med förslag på hur man kan delta i kommande FN-insatser.

Även med ett krig i Europa och med den inriktning på att bygga för-måga nationellt som Sverige arbetar efter behöver Sverige vara berett att delta i internationella insatser för att upprätthålla fred och säkerhet. Förutom att det är vår skyldighet som ett rikt och tryggt land att bidra på detta sätt ger det också vårt försvar viktiga erfarenheter. Sveriges deltagande i fredsfrämjande insatser är alltså viktigt även för vår nationella säkerhet och vår försvarsförmåga. Det är därmed viktigt för Sverige att vara en solidarisk partner inom det internationella samarbetet. Miljöpartiet förväntar sig därför att regeringen ska återkomma med förslag på deltagande i andra FN-insatser.

Jag vill också understryka vikten av att fortsätta att arbeta för fred och demokratisk utveckling i Mali även om Sveriges bidrag till FN:s stabiliseringsinsats upphör. Sverige bedriver sedan 2001 ett långsiktigt bilateralt utvecklingssamarbete med Mali. Den nuvarande strategin för det svenska utvecklingssamarbetet med Mali uppgår till 2 miljarder kronor för perioden 2021–2025. Miljöpartiet ser med stor oro på den svenska regeringens

nya biståndspolitik och risken att den får konsekvenser för den typen av arbete.

Det är av stor vikt att arbeta förebyggande i fråga om konflikter runt om i världen och därmed också att arbeta aktivt med diplomati samt minska risken för konflikter som orsakas av de klimatförändringar som vi står inför, som kommer att påverka hela vår jord på ett allvarligt sätt. Torka och olika extrema väderförhållanden kommer att göra land obrukbart, och vi vet att det ökar spänningar och konflikter.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet, det vill säga att riksdagen bifaller propositionen.

Anf. 12 ANNA STARBRINK (L):

Fru talman! Svenskar har gjort och kommer att göra stora insatser för fred och trygghet i världen genom vårt lands deltagande i olika internationella insatser såsom den i Mali. Alla som har bidragit och kommer att bidra förtjänar förstås vårt hjärtliga och varma tack.

Från Liberalernas sida ser vi ett stort behov av internationella kris- och konflikthanteringsförmågor. Fler insatser i till exempel FN:s och EU:s eller Natos regi kommer att behövas, och Sverige bör engagera sig i dessa. Men de insatser som görs måste ha förutsättningar att uppfylla sitt syfte och stödja en positiv utveckling på den plats där man verkar.

Tyvärr är utvecklingen i Mali mycket nedslående och blir allt farligare. Trots ett långvarigt och omfattande utländskt engagemang med trupp närvaro går utvecklingen i Mali åt helt fel håll. Det är mycket bekymmersamt att förhoppningarna om skydd av civila, främjande av mänskliga rättigheter, humanitär verksamhet och stöd till en politisk övergångsprocess inklusive genomförande av demokratiska val inte har blivit möjliga att uppfylla.

Det här innebär att vi nu i stället ser en kraftigt försämrad situation som minskar människors frihet och säkerhet. De militärkupper som genomfördes i augusti 2020 och maj 2021 var allvarliga signaler om en negativ utveckling och att den skulle förstärkas ytterligare. Det samarbete som finns med den avskyvärda Wagnergruppen med sina krigsförbrytare och sina täta band till Putins Ryssland gör naturligtvis situationen ännu värre.

Liberalerna påpekade detta redan för mer än ett år sedan och föreslog då att vi skulle göra en snabbare avveckling av den pågående insatsen. Tyvärr fick vi inte gehör för vårt förslag. Det är beklagligt. Det har fördröjt den här processen, och vår närvaro har blivit onödigt lång. Det är en farlig situation som behöver hanteras på ett sätt som skapar de bästa förutsättningarna att avveckla det svenska åtagandet i Mali.

Fru talman! Det är bra att vi nu har ett konkret förslag från regeringen om hur den svenska insatsen inom ramen för FN:s samarbete ska avvecklas tidigare än vad som tidigare var beslutat om än senare än jag skulle önska. Jag välkomnar detta.

Det har varit ett viktigt åtagande med en stark närvaro med en väpnad styrka i Mali ända sedan 2014. Det är naturligtvis beklagligt att utvecklingen gått åt fel håll, främst förstås därför att det drabbar civilbefolkningen och människors vardag, men också för att det inte längre är rimligt och meningsfullt för Sverige att fortsätta sitt engagemang på plats.

Nu är det i stället viktigt att fokusera på en god ordning för avvecklingen av vår närvaro i landet med sikte på att den ska vara avslutad i sin helhet senast den 30 juni nästa år. Det är rimligt att det får finnas en svensk väpnad styrka bestående av högst 470 personer som ställs till förfogande för avvecklingen av det svenska engagemanget i Mali. Det här beslutet borde ha fattats för länge sedan, men det är bättre sent än aldrig.

Fru talman! Jag yrkar bifall till propositionen och förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 december.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.50 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 7 Frågestund

Anf. 13 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av energi- och näringsminister Ebba Busch, statsrådet Camilla Waltersson Grönvall, statsrådet Jessica Roswall och klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Energi- och näringsminister Ebba Busch besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Samarbete om energipolitiken

Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Energipolitiken är ett område som kräver långsiktighet och förutsägbarhet. Näringslivet är tydliga med att om de ska göra dessa mycket stora investeringar i ny elproduktion krävs det stabila villkor, och dessa garanteras ytterst av en bred parlamentarisk enighet. Utan en sådan riskeras inte bara den elproduktion som vi behöver här och nu utan också de tiotusentals jobb som det nu planeras för inom svenskt näringsliv över hela landet.

Då är frågan till Ebba Busch om hon är beredd att bjuda in till just det som näringslivet vill ha: breda samtal för en överenskommelse om svensk energipolitik.

Anf. 15 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):
Herr talman! Tack för frågan, Fredrik Olovsson!

Regeringen håller med om att vi behöver ha långsiktighet. Ska vi kunna stärka svensk konkurrenskraft, ska vi kunna göra det möjligt för fler mammor och pappor att ha ett jobb att gå till, att sätta mat på bordet åt sina barn och att stå för sin egen försörjning, ska vi verkligen fullt ut kunna få utväxling för den enorma investeringsvilja som finns i de norra delarna av Sverige men också i den tillväxtmotor som finns i Skåne och hela Öresundsregionen, ja, då behövs mer el, bättre elproduktion och en elproduktion med långsiktighet.

Vi ser gärna ett brett samarbete i energifrågorna och välkomnar att inte minst Socialdemokraterna också har rört sig i fråga om kärnkraften. Här behöver verkligen alla goda krafter samlas. Vi behöver både solkraft, vindkraft och kärnkraft för lång tid framöver och brett stöd i de frågorna.

Frågestund

Anf. 16 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Det låter väldigt bra när energi- och näringsministern svarar på min fråga i allmänna termer. Här kan vi nog vara överens om mycket. Men ska vi få till stånd långsiktiga överenskommelser krävs också att vi är beredda att sätta oss ned och diskutera och prata om dem för att komma överens.

Frågan är: Kommer det någon inbjudan till denna typ av samtal, som näringslivet efterfrågar?

Anf. 17 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag uppfattar att näringslivet inte nödvändigtvis har bett om en exakt form men om att vi ska se till att det finns så brett stöd som möjligt för en effektiv energipolitik som verkligen står på svenska folkets och svenska företags sida. Om det nu finns möjlighet till brett stöd och samarbete, inte minst med Socialdemokraterna, i den här frågan välkomnar jag det och samtalar gärna vidare om formerna för detta.

Åtgärder mot desinformationskampanj mot socialtjänsten

Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr talman! Sedan en tid tillbaka pågår en desinformationskampanj mot svensk socialtjänst. Det handlar om att vissa utlänningar vägrar att acceptera förvaltningsbeslut i vårdnadsärenden och i stället sprider rykten om att det skulle handla om kidnappning av barn, vilket naturligtvis är fullständigt befängt.

På vissa håll är personalen extremt hårt ansatt. Det finns gott om rapporter som vittnar om att människor undviker att fatta vissa beslut av rädsla för sin egen säkerhet.

Vi tycker inte att sådana här personer ska få vara kvar i Sverige, om de inte är medborgare. Vi ser detta som ett typexempel på vad som skulle kunna utgöra bristande vandel och borde vara grund för utvisning.

Det är vad vi tycker. Men jag vill gärna veta vad socialtjänstministern avser att göra för att markera att beteende av denna typ inte är acceptabelt.

Anf. 19 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):
Herr talman! Varmt tack för denna mycket viktiga och högst aktuella fråga från ledamoten!

Låt mig först vara väldigt tydlig med att desinformation är ett hot mot demokratin. Ytterst är det ett hot mot dem vi är satta att skydda, det vill säga våra barn. Att socialtjänster nu är utsatta på det här viset är helt oacceptabelt.

Den här regeringen kommer att satsa på ett förebyggande arbete och lyfta socialtjänstens roll i detta. Vi vill se socialtjänsten som ett nav i det förebyggande arbetet. Så sent som i måndags sammankallade jag alla ansvariga myndigheter för att gemensamt hitta en strategi för att möta detta hot och tillsammans arbeta för att också motverka alla de delar som kan ses som rent kriminella.

Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret.

Jag undrar dock om statsrådet håller med mig i bedömningen att detta beteende bör få konsekvenser för personer som lever i Sverige med uppehållstillstånd. Det är ingen rättighet att bo i Sverige. Det är också helt upp till oss att besluta när det förtroende som detta innebär är förbrukat, vilket jag tycker att det bör vara i vissa fall – till exempel i dem som vi nu diskuterar. Håller statsrådet med mig om att man inom utlänningsrätten bör se till att detta får konsekvenser för personer som betar sig på det här sättet och som lever här med uppehållstillstånd?

Anf. 21 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Ludvig Aspling!

Vi lever ju i någonting så fantastiskt som en demokrati. I en demokrati har man yttrandefrihet och åsiktsfrihet, och dessa ska vi verkligen slå vakt om. Det är viktigt; jag vill understryka det. Hot, våld och trakasserier är dock någonting annat. Det ska i alla fall leda till polisanmälan.

Det finns en rad utredningar som nu arbetar med hur vi tydligare ska utforma skyddet för våra socialtjänstmedarbetare. Jag avser att återkomma i frågan.

Omprövning av elprisstödet

Anf. 22 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Det har inte undgått någon att Tidölagsregeringen ämnar lämna halva Sveriges befolkning, geografiskt sett, utan elprisstöd. Även om man bor i norra Sverige borde man betraktas som en del av Sveriges befolkning.

Givet det är det ändå bra att stöd ges till företag och privatkonsumenter i södra Sverige. Men vet energi- och näringsministern om att elpriset till exempel den 30 november var drygt 425 öre per kilowattimme även i den del av landet som blir utan stöd? En småbarnsfamilj i Norrbotten vittnar om att november månads elräkning blev 3 500 kronor dyrare än i fjol. Om snittpriset håller i sig, som det verkar göra i dag, kommer elräkningen för denna husägare att bli 15 000 kronor för december månad.

När tussilagon kan blomma för första gången på våren i Skåne kan denna husägare fortfarande ha minus 30 grader. Ser inte ministern några skäl att ompröva elprisstödet?

Prot. 2022/23:34
8 december

Frågestund

Anf. 23 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för frågan.

Det här är en regering för att hela Sverige ska leva och för att hela Sverige ska fungera. Då är det fullkomligt avgörande att det finns tillräckligt med el till ett rimligt pris ur de där två hålen i väggen i hela landet.

De senaste åtta åren har det svenska elsystemet nedmonterats systematiskt. Priset för det får nu svenska hushåll – barnfamiljer, pensionärer och människor med små ekonomiska marginaler – och svenska företag betala.

Nu har vi höga priser i hela landet. Om det håller i sig även i de norra delarna kommer regeringen att återkomma. Vi kommer inte att lämna någon del av landet i sticket under denna svåra tid.

Anf. 24 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Jag har en lite annorlunda följdfråga. Att företag som drabbas också ska få stöd är jätteviktigt, oavsett var i landet de finns. Men ett företag kan höja priserna på varor eller tjänster så att kunderna betalar företagaren för de höga elpriser som det innebär. Är inte det också något som borde uppmärksammas i elprisstödets utformning?

Anf. 25 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag är inte säker på att jag fullt ut förstod den reverserade värdekedja som eventuellt föreslås här.

Det vi behöver se till att göra nu är på kort sikt att lindra situationen för hushållen. Vi följer mycket noggrant utvecklingen också i de norra delarna av landet. Vi gör mycket för att stärka reseavdraget för dem som har långa avstånd. Och sänkt reduktionsplikt kommer att vara extra viktigt för dem som har långa avstånd. Samtidigt bygger vi ut elproduktionen och får ned priset på lång sikt.

Elprisstöd till norra Sverige

Anf. 26 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Regeringen har utlovat ett elstöd för kommande vinter. I SVT:s *Agenda* sa energiminister Ebba Busch: ”Jag vill understryka att det här är inte ett retroaktivt stöd. – – – Det syftar till den kommande svåra tiden. Det är direkt felaktigt att påstå att det är ett retroaktivt stöd när det handlar om den här kommande svåra vintern.”

Vi har den senaste tiden, även i dag, sett mycket höga priser, extrema priser sett till normala förhållanden, även i norra Sverige. De områdena utesluter regeringen helt från sitt elprisstöd, trots att det är områden som producerar betydligt mer än de själva förbrukar och därmed har tagit sitt ansvar. Borde inte också de få ta del av stödet om priserna står sig?

Vi hörde ministern säga att man kommer att bevaka situationen. Men det hjälper inte den som redan nu får höga elräkningar.

Frågestund

Min fråga till ministern blir: Om priserna står sig, när får vi då besked från regeringen att också norra Sverige kommer att inkluderas?

Anf. 27 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Vi har haft den här situationen i några dagar, i vissa fall några veckor, i de norra delarna. För att man ska förstå proportionerna kan jag säga att vi har haft stora prisskillnader i landet mellan de fyra elprisområdena. När en sockerbagare i norra Sverige har haft en elräkning på 30 000 har en sockerbagare i Skåne haft en räkning på 90 000. Nu är det väldigt dyrt för alla.

Vi följer det såklart noga och är beredda att vidta ytterligare åtgärder om priserna står sig i norra Sverige. Prognosen nu för att binda elavtalet är i de norra delarna 1 krona och 40 öre. I de södra delarna är prognosen 4 kronor per kilowattimme. Det är skillnaden i proportioner.

Vi behöver se hur detta utvecklas. Under tiden arbetar regeringen nu hårt med akuta åtgärder och med att man ska släppa på så mycket kraftproduktion som det bara är möjligt. Sedan ska vi långsamt men säkert bygga upp den svenska elproduktionen och det robusta elsystemet igen.

Anf. 28 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Vi hör ett antal siffror från ministern. Men hur länge kommer regeringen att vänta? Var går gränsen? Vad betyder tillräckligt höga priser under tillräckligt lång tid för att regeringen ska agera? Nu talar man om veckor. Räcker det med en månad, eller behöver det vara två eller tre månader? Och hur höga behöver elpriserna vara? Behöver det vara samma elpriser, så att det måste vara 4 kronor i norra Sverige också, eller är det vid 2 kronor eller 1,50?

Var går gränsen för att regeringen ska börja ge stöd även till norr?

Anf. 29 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det korta svaret är att vi kommer att behöva återkomma till det. Det är mycket som händer, och vi försöker nu vidta många åtgärder för att dämpa situationen och för att hämta i kapp åtta års nedmontering av elsystemet.

Vi har samtidigt ett svårt ekonomiskt läge. Fel åtgärder riskerar att driva på inflationen ännu mer. Det riskerar att leda till ännu högre räntehöjningar, till exempel på bolån, och det riskerar att äta upp det utrymme och det stöd som vi ger till hushållen.

Vi följer detta mycket noga och kommer att återkomma.

Fördelningen av elprisstödet

Anf. 30 MARIELLE LAHTI (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till energi- och näringsministern.

Ministern har återkommande i medier sagt att man genom det elprisstöd som nyligen presenterats fullföljer vallöftet att inte lämna svenska folket i sticket. Givet det vi nu vet om utformningen av stödet kombinerat med hur extremt försenat det är menar jag att det är ganska magstarkt att hävda det.

Nu är modellen och kriterierna för elprisstödet klara. Vad blev det? Jo, kunder i södra Sverige, närmare bestämt elområde 3 och 4 ska kompenseras. Men det gäller inte bara södra Sverige. En granskning visar att Sveriges miljardärer hör till dem som kommer att få mest pengar när elprisstödet ska betalas ut nästa år. Samtidigt som varenda miljardär i södra Sverige får enorma summor blir alltså alla fattigpensionärer, ensamstående föräldrar och småföretagare norr om Dalarna utan en endaste krona i stöd. Det menar vi är djupt orättvist och stötande.

Jag vill därför fråga ministern varför hennes regering har sjösatt ett elprisstöd som ger miljardärer till miljardärer men inte en krona till hushåll som i dag är enormt utsatta bara för att de bor i norra Sverige.

Anf. 31 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! De som nu får del av elstödet får det därför att de under mycket lång tid har haft flera gånger högre elräkningar än man har haft i övriga landet. De som får elstöd är också de som har betalat in till de så kallade flaskhalsintäkterna – det finns egentligen inget sådant begrepp. De pengarna återförs nu till kunderna.

Vi vidtar nu, utöver det, åtgärder för att till exempel dämpa situationen för hushåll som har det tufft ekonomiskt, till exempel ensamstående kvinnor som är i behov av bostadstillägg; vi ser till att man fortsatt kan få 1 300 kronor ytterligare varje månad för att avlasta den svåra situationen. Vi sänker reduktionsplikten, som många partier här i Sveriges riksdag vill fortsätta att hålla på en hög nivå och till och med öka de kommande åren. Och vi har förbättrat reseavdraget för dem som har resor på över fyra mil, vilket inte minst gäller de norra delarna och många personer som har små ekonomiska marginaler men är i behov av bilen.

Anf. 32 MARIELLE LAHTI (MP):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det är sant att vi har olika prisområden. Men det betyder inte att priset är samma fördelat på fyra prisområden varje timme, varje dygn, året runt och under alla perioder. Det gör det extra orättvist, menar jag.

På vilket sätt och när kommer ministern och hennes regering att kompensera kunderna i norra Sverige?

Anf. 33 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi kommer inte att lämna någon del av svenska folket i sticket. Den politik som förde Sverige hit har gjort att Sverige är illa rustat i ett svårt, allvarligt säkerhetspolitiskt läge och i en svår energikris som nu drabbar både hushåll och företag. Men det är inte den politik som kommer att föra Sverige ut ur krisen. Därför lägger vi om den. Men det kommer att ta tid.

Om man slår av benet på en person läker det inte hur snabbt som helst. Ansvaret för att läka ihop det här tar nu den här regeringen. Men det kommer att ta tid.

Frågestund

Anf. 34 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag önskar ställa en fråga till energi- och näringsminister Ebba Busch.

Sverige befinner sig mitt i en energikris. Det är uppenbart för alla och envar. Hushåll och företag brottas med skyhöga elpriser, elbrist råder och överföringsproblem i näten gör att södra Sverige drabbas mycket hårt. Det finns också risk för både strömavbrott och bortkoppling.

Dessutom fluktuerar elpriserna mycket, på grund av att Sveriges elproduktion inte längre är stabil och planerbar efter den tidigare regeringens avveckling av fungerande kärnkraft. Vi som var med här i kammaren minns att Socialdemokraterna tog upp en spontan applåd och jublade när de med en rösts marginal lyckades stoppa vårt förslag för att rädda Ringhals 1 och 2.

Jag vill med tanke på den nuvarande situationen fråga statsrådet Busch: Hur stor påverkan har detta fått? Och vad avser regeringen att göra för att stabilisera elpriserna i Sverige?

Anf. 35 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det finns ingen quickfix efter de senaste årens mycket märkliga prioriteringar, som har försämrat förutsättningarna för en grön och offensiv omställning och förutsättningarna för att stärka svensk konkurrenskraft och se till att vi kan bana väg för fler arbetstillfällen. Man har märkt det omedelbart i de södra delarna av landet i form av ungefär dubbelt så höga elräkningar som direkt följd av nedläggningen av Ringhals 1 och 2. Detta är inte någonting som bara jag säger, utan det sägs av Energiforsk, som är en oberoende instans.

Detta gör också att det är svårare att trycka in mer förnybar energi i systemet, för det kräver mer planerbar energi och stora enheter. Det här har fått ödesdigra konsekvenser för den gröna omställningen, för priserna och för vår motståndskraft i en mycket svår tid. Vägen framåt är: Bygg, bygg, bygg – mer vindkraft, men framför allt mer kärnkraft!

Anf. 36 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är ett faktum att man hade samma elpris i hela Sverige innan Socialdemokraterna lade ned Ringhals 1 och 2.

Jag skulle också vilja be statsrådet att beskriva sina tankar kring de elintensiva företagen, som är helt beroende av tillgången på energi, och deras mycket svåra situation i det läge som nu råder och som regeringen och vi tvingas hantera.

Anf. 37 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi har kallat till oss samtliga större kraftproducenter för att se vad de kan göra för att leverera ännu mer el in i systemet. Vi har också gett i uppdrag till Svenska kraftnät att upphandla mer kapacitet vid topplasttimmarna, när trycket är som störst, för att kunna se till att stora företag som står för många arbetstillfällen inte plötsligt riskerar att gå ned.

Tidpunkt för införande av högkostnadsskydd

Frågestund

Anf. 38 CAMILLA RINALDO MILLER (KD):

Herr talman! Även jag vill ställa en fråga till energi- och näringsminister Ebba Busch.

Flera har redan varit inne på elstödet. Vi vet att regeringen har lagt tydligt fokus på att i första hand hjälpa hushållen. Men som egen företagare och aktiv i flera näringslivssammanhang ser jag att situationen för företagen är akut. Vi står inför varsel och konkurser.

Redan i maj bäddade kommissionen för möjligheten att använda kapacitetsintäkterna, de så kallade flaskhalsintäkterna, för ett elstöd. Men den förra regeringen gav inte ett uppdrag till Svenska kraftnät förrän den 18 augusti.

Min fråga till energi- och näringsministern är: Hade det varit möjligt att ha ett färdigt högkostnadsskydd på plats lagom till att krisförordningen antogs den 6 oktober om den förra regeringen hade påbörjat ansökan till Svenska kraftnät tidigare?

Anf. 39 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tackar för det stora intresset för de här frågorna.

Det korta svaret är ja. Det är mycket som man upptäcker när man kliver in på Regeringskansliet. Jag ska inte ta i och säga att det har varit tomt i ladorna, men det är mycket som skulle ha kunnat vara betydligt längre gånget givet att man visste att vi stod så illa rustade. Det faktum att man inte gav något förberedande uppdrag alls trots att kommissionen redan i maj aviserade att den här möjligheten skulle komma har självklart inneburit en försening.

Samtidigt vill jag vara tydlig med att det behövs ett komplext system för att trycka ut 55 miljarder i ersättning till nästan 5 miljoner hushåll. Men det raka svaret är: Hade man gett det uppdraget från den tidigare regeringen hade detta kanske kunnat vara på plats ännu tidigare än den 1 november, som det nu blev.

Anf. 40 CAMILLA RINALDO MILLER (KD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag vet att den nya regeringen jobbar intensivt med att hitta framkomliga vägar. Det är självklart inte enkelt att på några veckor ställa det här till rätta efter flera års undermåligt jobb. Men de besked som du har gett i dag, Ebba, ger mig ändå en förhoppning om att hjälpen är på gång och att regeringen tittar på andra möjligheter.

Jag vill ställa en sista fråga. Har ministern möjlighet att säga när näringslivet kan få hjälp av elstödet?

Anf. 41 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det här är en fråga som också måste harmoniseras med EU:s statsstödsregler. Det är det raka svaret på varför det dröjer. Vi arbetar dygnet runt på Regeringskansliet för att kunna säkerställa att stödet till företagen kommer så snart som möjligt. Nio dagar efter att vi tillträdde i

regeringsställning kunde vi presentera elstödet: Så här blir det, och detta kan man räkna med som stöd. Men vi behöver få klartecken för att säkerställa att företag inte blir återbetalningsskyldiga. Det vore riktigt illa.

Energisituationen i södra Sverige

Anf. 42 LOUISE EKLUND (L):

Herr talman! Även jag skulle vilja ställa en fråga till energi- och näringsministern.

Vi står inför en mycket allvarlig situation, vilket också har påtalats här i salen. Den nedstängning av planerbar kraft som vi har sett i de södra delarna av landet börjar nu bli verkligt kännbar. Det är inte bara kallt. Det riskerar även att bli väldigt mörkt kommande dagar. Belastningen på elnätet kommer att vara hög när driftsstoppet på Ringhals 4 förlängs och när nu även Oskarshamn 3 får driftsstopp mellan den 9 och den 18 december.

Mot bakgrund av detta undrar jag hur orolig ministern är för energisituationen i Skåne och de södra delarna av landet.

Anf. 43 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi gör nu en kraftig omläggning från den tidigare regeringens strategi för att säkra elförsörjningen i de södra delarna av landet. Den strategin byggde tungt på att man skulle sno den billiga och utsläppsfria elen från de norra delarna. Det sätter vi stopp för. Ska vi värna attraktionskraften i de norra delarna av Sverige måste vi säkerställa att den elproduktionen blir kvar där. Södra Sverige måste ta ansvar för sin egen elproduktion.

Därför är det som ledamoten tar upp så allvarligt. Diskussionen borde nu verkligen gälla krismedvetenheten. Vi befinner oss i en energikris och har enligt myndigheterna en reell risk för fränkoppling från elnätet. Detta är kännbart. Vi planerar aktivt för det fall detta skulle inträffa för att kunna ge hushåll och företag stöd att hantera situationen. Men risken är reell och svår.

Anf. 44 LOUISE EKLUND (L):

Herr talman! Jag tackar för det svaret. Jag uppskattar att energiministern delar den oro som jag och många andra boende i de södra delarna av landet känner över vad som ska hända de kommande dagarna. Jag uppskattar också att det verkar finnas en plan för hur situationen ska hanteras om det blir så att vi står inför fränkoppling.

Anf. 45 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag avstår från att utveckla detta ytterligare.

Sverigedemokraternas inflytande över EU-politiken

Anf. 46 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr talman! Nästa vecka ska statsministern presentera prioriteringarna inför det svenska ordförandeskapet i EU. I januari tar Sverige över klubban.

De senaste veckorna har vi kunnat läsa om att det samarbete med Sverigedemokraterna som regeringen har även omfattar stora delar av EU-politiken. Samarbetet ska enligt en lista som Sverigedemokraterna själva gått ut med omfatta EU:s gemensamma klimat- och miljöpolitik, migrationspolitik, jordbrukspolitik med mera. I flera för Sverige väldigt viktiga frågor kommer Sverigedemokraterna alltså att ha ett avgörande inflytande över förhandlingarna under ordförandeskapet.

Min fråga till EU-ministern är om hon anser att det finns några områden där Sverigedemokraterna inte bör ha inflytande över EU-politiken med tanke på att regeringen gjort sig beroende av ett parti som beskriver sig självt som Sveriges mest EU-kritiska parti, som har svårt att ställa sig bakom EU:s grundläggande värderingar, som struntar i klimatmålen och som generellt är väldigt kritiskt till EU:s klimatpolitik.

Anf. 47 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag tackar Linnéa Wickman för frågan. Vi är fyra samarbetspartier som vunnit väljarnas förtroende att skapa förändring, och det är det vi gör. Tidöavtalet innehåller sju samarbetsprojekt där det tydligt regleras vad som ingår och inte ingår.

Jag vill passa på att säga att ordförandeskapet börjar om några veckor och att min och regeringens ambition är att vi gemensamt – regeringen tillsammans med riksdagen – ska hitta breda lösningar för att få ett så framgångsrikt ordförandeskap som möjligt. Vi har gjort det förut: 2001 under Perssonregeringen och 2009 under Reinfeldtregeringen. Jag hoppas att vi tillsammans kommer att göra ett framgångsrikt ordförandeskap på alla nivåer.

Nordiskt samarbete om trygghet och säkerhet

Anf. 48 VICTORIA TIBLOM (SD):

Herr talman! Jag önskar ställa en fråga till EU- och Nordenminister Jessika Roswall.

Nordiska rådets vision och inriktning för det nordiska samarbetet deklarerar övergripande som grönt, socialt och konkurrenskraftigt. Men begreppet trygghet saknas. Sedan det nordiska samarbetets etablering för 70 år sedan har mycket hänt i samhället. Samarbetet föddes i en efterkrigstid då man i högre grad betraktade freden som mer tryggad. Men med de senaste decenniernas utveckling har vi nu ett nytt försvars- och säkerhetspolitiskt läge, inte minst för Ukraina, Sverige och Finland.

Utvecklingen har också inneburit att brottsligheten eskalerat i takt med växande utanförskapsområden. Sverige har ibland beskrivits som ett transitland i Norden för narkotika och har ökade vapenflöden och dödsskjutningar som slår rekord.

Mina frågor blir därför: Hur ser EU- och Nordenminister Jessika Roswall på den nordiska visionen avseende trygghets- och säkerhetsområdet? Finns det behov av en uppdaterad visionsberättelse, och på vilket sätt skulle det i så fall behöva ske?

Anf. 49 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Som nybliven Nordenminister var ett av mina första uppdrag att åka till Finland på Nordiska rådets session. Det var en mycket givande och bra session. Det var första gången för mig.

Jag tar med mig flera saker från den sessionen. Det ena är den vision som nämndes och som jag tycker är väldigt bra och framåtsträvande. Det andra som vi behöver fokusera på är trygghetsfrågor i den bemärkelsen att vi befinner oss i en säkerhetspolitisk kris. Vi behöver samarbeta mer inom Norden, EU och Nato. Det fanns en stor medvetenhet bland alla som var där och bland samarbetsministrarna om att vi behöver fördjupa detta samarbete.

Jag ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med mina nordiska kollegor och tillsammans med riksdagen och Nordiska rådets representanter här. Det finns mer att göra, och det finns en krismedvetenhet hos oss att göra saker och ting nu.

Skydd av värdefull skog

Anf. 50 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Herr talman! Regeringen skär i sin budget ned kraftigt på skydd av värdefull natur. Samtidigt har Sverige fastslagna miljömål som inte har förändrats.

Målet Levande skogar anger att den biologiska mångfalden i skogen ska skyddas. Trenden för målet är negativ. Nuvarande styrmedel är inte tillräckliga för att nå det. Ändå anser regeringen att ett frivilligt formellt skydd i fortsättningen ska vara utgångspunkten. Ansvaret för att bedöma vilka skogar som ska skyddas kommer framöver att ligga på de enskilda markägarna, och pengarna som ska ersätta dem för detta minskar kraftigt.

Min fråga till klimat- och miljöministern är: Kan du lova att inga skogar med höga naturvärden kommer att avverkas, och kommer de skogsägare som vill få sina skogar formellt skyddade att få ersättning?

Anf. 51 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Det finns en stor dialog om hur vår klimat- och miljöbudget är utformad. Låt mig börja med att påpeka att det är en historiskt stark klimat- och miljöbudget. Det är den näst största någonsin. Det satsas drygt 20 miljarder på effektiva och långsiktiga miljö- och klimatåtgärder. Det är en historiskt stark miljöbudget.

De beräknade nivåerna för åren framöver är preliminära i en vårändringsbudget. Vi kommer att noga följa hur vi ska se till att finansiera all den politik som vi vill utföra.

Avseende skyddet av både skog och annan värdefull natur kommer regeringen självklart att fortsatt arbeta för att upprätthålla det som vi har bundit oss till i enlighet med miljöbalken och annan lagstiftning som skyddar. Men vi kommer även att se över hur vi kan utveckla det ytterligare.

Det gäller bland annat det internationella arbete som behöver ta ett kraftigt kliv framåt. Jag åker i nästa vecka till Montreal för att tillsammans

Forskning om stöd till utsatta barn

Frågestund

Anf. 52 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag och Camilla Waltersson Grönvall var tidigare överens om att forskning och implementering av densamma inom socialtjänstens arbete är lika viktig som vissa justeringar i lagstiftningen för att säkerställa att vi ger det bästa stödet till utsatta barn.

Tyvärr ser jag inte det i Tidöavtalet. Jag ser i princip det motsatta. I det avtalet finns att åklagare ska kunna ansöka och fatta beslut om omhändertagande av till exempel barn och unga. Det är personer som inte har fått utbildning inom området socialtjänst. De har naturligt då inte heller kunskap om den senaste forskningen om relevanta insatser för barn och unga.

Därför undrar jag vad det finns för stöd till forskning och implementering inom socialtjänsten i regeringens arbete. Det handlar om att få bättre utredningar för att säkerställa att det alltid är barnets bästa som sätts i främsta rummet.

Anf. 53 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Martina Johansson, för frågan!

Utsatta barn är en oerhört prioriterad del av regeringens arbete. Det finns 22 punkter som väldigt tydligt framhåller det brottsförebyggande och förebyggande arbetet i Tidöavtalet. Det är väldigt tydligt, skulle jag snarare säga, att det är en viktig och prioriterad fråga i just Tidöavtalet.

Givet den kriminalitet som är så systemhotande är det viktigt att socialtjänsten och övriga funktioner i samhället är väl rustade att kunna arbeta med just utsatta barn. Därför ligger det en rad insatser i Tidöavtalet som är svåra att utveckla på några få minuter. Men jag återkommer gärna till Martina Johansson i den frågan.

Sveriges klimatmål

Anf. 54 ELIN SÖDERBERG (MP):

Herr talman! Mot bakgrund av att regeringens största samarbetsparti Sverigedemokraterna uttalat att man vill slopa de svenska klimatmålen är min fråga till klimat- och miljöministern: Kan hon garantera att Sveriges klimatmål ligger fast eller förstärks i enlighet med Parisavtalet under den här mandatperioden?

Anf. 55 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Tack för frågan, Elin Söderberg!

Samarbetet mellan regeringen och Sverigedemokraterna utgår som säkert alla i kammaren vet från Tidöavtalet. I Tidöavtalet är det väldigt tydligt skrivet att regeringens klimatpolitik ska vara ambitiös och effektiv. Det är utifrån det vi lägger fram den politik som vi lägger fram. Det är de ledstjärnor vi utgår från när vi utformar all den politik som ska leda till att vi når de klimatmål som Sverige har satt upp.

Vi arbetar också i enlighet med de klimatlagar som riksdagen har antagit och använder många av de medel som under lång tid har utvecklats för att Sveriges klimatpolitik ska ta sig framåt.

Det finns såklart olika åsikter om klimatpolitik både i Sveriges riksdag och mellan samarbetspartierna. Men i Tidöavtalet har vi noga fastställt att den politik vi bedriver ska vara ambitiös och effektiv. Det betyder att vi arbetar mot de klimatmål som är fastställda av Sveriges riksdag.

Det brottsförebyggande arbetet

Anf. 56 MALIN HÖGLUND (M):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall. Jag vill börja med att gratulera till uppdraget. Det är jätteroligt.

Jag har under åtta år varit socialnämndens ordförande i Mora och följt hur socialtjänsten arbetar med nära och tidiga insatser. I en liten kommun känner oftast alla varandra. Det kanske också gör det lättare.

Vad gör regeringen inom socialtjänstområdet för att stärka det brottsförebyggande arbetet?

Anf. 57 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan.

Till att börja med är det väldigt viktigt att understryka att inget barn föds kriminellt. Socialtjänstens viktiga uppgift som ett nav i arbetet kan inte tillräckligt noga understrykas.

Det kommer också att vara en prioriterad fråga för regeringen att lyfta fram socialtjänstens och socialsekreterarnas viktiga roll. Det är någonting som jag tycker att man tidigare gjort alltför sällan.

När det gäller resurser avsätter vi en knapp miljard till det brottsförebyggande arbetet. För att bara nämna några få punkter är de 400 miljonerna till föräldraskapsstöd en väldigt viktig punkt.

Vi lägger också nästan en halv miljard för att säkra att det finns tillräckligt med platser för vård av barn och unga. Vi lägger 10 miljoner för att stärka socialtjänstens arbete. Det är en inledning på ett större arbete. Jag vill slutligen nämna Bris och dess viktiga nationella stödlinje. Det är några få saker.

Svenska företags konkurrenskraft

Anf. 58 LILI ANDRÉ (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Ebba Busch.

Sveriges och Europas näringsliv står i dag inför stora utmaningar särskilt vad gäller konkurrenskraft. En stundande lågkonjunktur, Rysslands avskyvärda invasion av Ukraina och risk för ökad protektionism och statsstöd gör livet tufft för svenska företag.

Det är därför oerhört viktigt att på hemmaplan skapa bättre förutsättningar vad gäller svenska företags konkurrenskraft. Så tryggar vi långsiktigt jobb och välfärd.

Att Tidöavtalet är tydligt på denna punkt är mot den bakgrunden mycket glädjande. Man vill stärka produktivitet och företagande för att Sverige

fortsatt ska kunna vara ett rikt välfärdsland. Då behövs en god tillväxt som bygger på hög produktivitet. Företagen ska ha konkurrenskraftiga förutsättningar och kompetensförsörjningen ska stärkas.

Min fråga till statsrådet Ebba Busch är vad regeringen redan hunnit göra och kommer att göra för att stärka svensk konkurrenskraft.

Prot. 2022/23:34
8 december

Frågestund

Anf. 59 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det här är en prioriterad fråga. Utöver att få ordning på det svenska energisystemet, vilket kommer att vara ett långsamt, viktigt men mödosamt arbete, behöver svenska företag – inte minst de små företagen – lättnader från byråkrati och administration. Det fanns en tid då näringslivsfrågorna var många och stora och inte bara handlade om el. Det behöver vi komma ihåg. Regelbördan behöver minska.

Vi har redan i budgeten som presenterades i höst genomfört förstärkningar av verksamt.se och Regelrådet. Verksamt.se är ett effektivt verktyg som förenklar för företagen genom att samla och tillgängliggöra myndighetsinformation riktad till företagen. Regelrådet granskar konsekvensutredningar och författningsförslag för att se till att hålla nere administrationsbördan. Det är genom att stärka svensk konkurrenskraft som vi tryggar jobb och välfärd.

Återstart av Ringhalsreaktorer

Anf. 60 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Jag har en fråga till energi- och näringsminister Ebba Busch. För oss i södra Sverige har det under lång tid varit tydligt att tidigare regeringars energipolitik är undermålig. Vi har en situation med krympande förmåga att producera egen energi. Vi har stora kapacitetsproblem och kraftigt ökade priser.

Att utreda vad som krävs för återstart av två reaktorer på Ringhals, R1 och R2, var en fråga som jag drev i valrörelsen i Halland, och därför är jag mycket glad över att det nu är en punkt i Tidöavtalet. Där står det att vi skyndsamt ska göra en genomgående utredning av vad som krävs för återstart av en eller två reaktorer på Ringhals – alltså inte om det går, utan vad som krävs.

Därför är min fråga till energi- och näringsministern hur det går med den här frågan och när vi kan förvänta oss ett svar på vad som krävs för återstart. Behovet av mer planerbar elproduktion är ju, som vi alla är medvetna om, akut i Halland och södra Sverige.

Anf. 61 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Via talmannen önskar jag nu vända mig till hallänningarna lite extra i det här svaret.

Beslutet att aktivt bidra till en politik som innebar nedläggning av Ringhals 1 och 2 har fått ödesdigra konsekvenser. Frågan har debatterats flitigt i den här kammaren, och det har funnits flera omgångar då man via riksdagen hade kunnat välja en annan väg framåt innan det var för sent.

Vi har sedan vi tillträdde för drygt sju veckor sedan genomfört möten med ägarna och tagit in information om hur de ser på läget och vad som krävs. Vi analyserar den och kommer att återkomma om möjliga vägar

framåt. Det handlar om hur vi viktar den information vi har fått kring vad som är rätt beslut framåt.

Framtida lokala vattenvårdsprojekt

Anf. 62 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Herr talman! En av regeringens främsta prioriteringar är att dra ned på Sveriges miljöambitioner och kraftigt sänka anslagen till bland annat värnandet av biologisk mångfald och värdefull natur.

Vad gäller vattenmiljön har det gjorts väldigt mycket inom ramen för LOVA, lokala vattenvårdsprojekt. Det handlar om utredningar kring våtmarker, vattenplaner för att minska näringsläckage, fiskräkning i vattendrag, kartering av bottnar och provtagning för att bedöma miljöproblem med övergödning, för att nämna några av de över 3 000 redan finansierade lokala vattenvårdsprojekten.

Min fråga till klimat- och miljöministern är hur hon ser på framtiden för ytterligare LOVA-projekt med anledning av regeringens neddragningar i budgeten.

Anf. 63 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Tack för frågan, Joakim Järrebring! Ja, det talas ju om att vi skulle ha sänkt våra ambitioner i denna regering – alltså ambitionerna för klimat- och miljöarbetet. Det stämmer inte. Det fastslås i både Tidöavtal och regeringsförklaring att den här regeringen kommer att bedriva en ambitiös klimat- och miljöpolitik, och vi har redan börjat verkställa några av de initiativ som vi ämnar ta för att verkställa denna ambition.

Vad gäller den biologiska mångfalden, och särskilt skyddet av värdefull natur, satsar vi över 2 miljarder på den delen av arbetet. Det anser jag inte är låga ambitioner eller lite medel. När det kommer till havs- och vattenfrågor var bland det första vi gjorde att verkställa det vi skrivit i regeringsförklaringen där vi konstaterade att vi behöver hantera övergödningen och flytta ut trälgränser.

Vi är alltså i full gång med att på nationell nivå arbeta med såväl havs- och vattenfrågor som skydd av värdefull natur, men det finns självklart alltid mer att göra.

Fortsatt cementproduktion i Sverige

Anf. 64 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Högsta förvaltningsdomstolen har beslutat att det tillfälliga tillstånd att bryta kalk som Cementa fått är lagligt. Det är ett ytterst positivt beslut. Dessvärre skulle denna tillfälliga glädje kunna dö ut redan nästa vecka, detta eftersom Cementa har gjort en ny ansökan för sin framtida verksamhet och den domen kommer den 13 december.

Bortsett från tillväxtfientliga myndighetsaktivister och miljöextremister torde det inte finnas någon som anser det lämpligt att stänga svensk cementproduktion. Det hade hotat hundratusentals jobb, och central infrastruktur, industri med mera hade behövt stanna upp helt. Om vi över huvud

taget önskat bygga något hade vi i ett sådant läge varit i behov av att importera cement till Sverige.

Hur avser minister Busch att agera i denna för näringslivet så viktiga fråga, oavsett domslut i frågan?

Prot. 2022/23:34
8 december

Frågestund

Anf. 65 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan. Det här är ett typexempel på när man bedrivit kortsiktig symbolpolitik och riskerat både svensk konkurrenskraft och svenska företags möjligheter att erbjuda människor arbetstillfällen. De drar in medel till vår gemensamma välfärd och ser till att vi har produktion i Sverige, vilket innebär att vi bidrar till att minska utsläppen totalt sett i stället för att göra oss än mer importberoende.

Det var ett glädjande besked som vi fick från domstolen i veckan. Det gör att regeringen vet att detta är en tänkbar väg framåt om det skulle krävas. Nu följer vi frågan och avgörandet de kommande veckorna mycket noga, och vi kommer att göra allt vi kan för att bana väg för fortsatt cementproduktion i Sverige.

Sexualbrottsmisstänkt personal på Sis-hem

Anf. 66 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall.

När en ungdom tvångsomhändertags enligt LVU är det ett väldigt långtgående ingrepp i en ung människas liv. När ett barn dessutom placeras på ungdomshem innebär det att samhället fullt ut tar över ansvaret för den ungdomens väl och ve. Trots det förekommer övergrepp av personal på statliga ungdomshem.

I måndags sände radioprogrammet *Kaliber* ett avsnitt där det framgick att personal som misstänks för sexualbrott på Sis-hem tillåts arbeta kvar med ungdomarna under pågående utredning. Detta har även kritiserats av Ivo, men det har inte lett till någon förändring.

Statsrådet sa nyss att utsatta barn är en prioriterad fråga. Min fråga är alltså vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att sexualbrottsmisstänkt personal på statliga ungdomshem inte ska tillåtas arbeta under pågående utredning.

Anf. 67 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för en angelägen fråga. Låt mig först säga att det vi tar del av i den här rapporteringen verkligen är fruktansvärt och helt oacceptabelt. Om det är någonting man som utsatt barn och ungdom i Sverige ska kunna vara trygg i är det att om man blir placerad i samhällets vård ska man också kunna vara säker på att man är i trygghet och säkerhet, och att man får den vård som samhället också är skyldigt att ge. Jag är väldigt tydlig med att när det handlar om att man ska ha denna trygghet måste detta också ske.

Jag har redan haft flera kontakter med Sis, med generaldirektören och ledningen, för att fortsätta det arbete som jag gjorde också som ledamot i socialutskottet. Det är viktigt att vi vidtar alla åtgärder för att barn och unga ska känna denna trygghet.

Frågestund

Anf. 68 NICKLAS ATTEFJORD (MP):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till energiministern. Sverige och svensk industri behöver, som vi alla vet, inte mer av konstruerade konflikter mellan olika kraftslag utan i stället beslut som levererar ny kraft till den gröna omställningen.

Som invald i riksdagen för att representera Skaraborg utgår jag från att ministern är väl medveten om att Västsverige är det industriella lokomotivet i Sverige. Detta lokomotiv är nu mitt uppe i en grön omställning för att ligga i framkant när världen efterfrågar allt från elektriska lastbilar till återvunnen plast gjord med vätgas – mycket tack vare Miljöpartiets industrikliv.

Redan befintliga investeringar från näringslivet i Västsverige kräver att det till 2030 tillförs 1 500 megawatt, det vill säga kraft motsvarande hela Stockholms elförbrukning. Enligt alla seriösa bedömare är det den havsbaserade vindkraften som kan leverera den mängden till 2030, som alltså bara är sju år bort.

Min fråga till ministern är: När kommer beslutet från regeringen så att byggandet av vindkraftsparkerna på västkusten kan sätta igång? Industrin vill ha svar, och klockan tickar.

Anf. 69 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det är underbart att få en relevant fråga från Västgötaslätten!

Vi har sammanfattat strategin framåt för den nya regeringen så här: Alla goda krafter behövs. Jag delar ledamotens inställning att vi inte ska ställa kraftslag mot varandra. Vi behöver se att de har olika för- och nackdelar men att alla behövs för att bilda en konkurrenskraftig helhet om vi ska lyckas med våra högt satta klimatmål.

Det vi gör nu med det nya superdepartementet Klimat- och näringsdepartementet – notera att ”klimat” kommer först här – är att vi sammanfogar det ansvar som finns mellan statsrådet Pourmokhtaris område och mitt område för att kunna öka takten i tillståndsprocesserna för både havsbaserad och landbaserad vindkraft. Det är en viktig väg framåt för att industrin ska kunna fortsätta att hålla ett högt tempo.

Socialsekreterarnas arbetsmiljö

Anf. 70 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Moderaterna har högt ställda ambitioner när det gäller socialtjänsten. Inte minst vill vi stärka socialtjänstens förebyggande arbete och skapa bättre förutsättningar för tidiga insatser så att små problem inte tillåts växa sig stora.

På många håll i Sverige ser vi samtidigt att socialtjänsten är under hård press och går på knäna. Man har svårt att rekrytera personal och behålla personal. På senare tid har problemen med trakasserier, otillåten påverkan och desinformation ytterligare satt press på socialtjänsten.

Detta är oerhört allvarligt för landets socialsekreterare, men framför allt för dem som socialtjänsten är till för: människorna. Det gäller inte

minst barn som är i behov av samhällets stöd för att inte fara illa. Ytterst är detta, precis som ministern tidigare sa, ett hot mot vår demokrati.

Därför skulle jag vilja fråga socialministern om hon kan utveckla hur regeringen vill arbeta för att möta detta. Vad vill ministern göra för att trygga socialsekreterarnas arbetsmiljö?

Anf. 71 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Johan Hultberg, för den viktiga frågan! Låt mig än en gång vara tydlig, för jag tror inte att det kan upprepas tillräckligt många gånger: Svensk socialtjänst kidnappar inte barn. Denna desinformationskampanj är till stor skada, och det är viktigt att samhället reagerar kraftfullt och sätter sig till motvärn mot just detta. För – och jag upprepar också detta – det här handlar ytterst om de barn vi är satta att skydda.

Därför är det också viktigt att den yrkesgrupp som arbetar med detta viktiga uppdrag, nämligen socialtjänstens medarbetare och socialsekreterarna, känner sig trygga på arbetet.

Jag har haft ett möte med alla berörda myndigheter. Vi har också haft möten med fackliga organisationer. De har lämnat en rad förslag. Det finns ett antal utredningar som arbetar, inte minst Socialtjänstutredningen. Den avser vi att ta vidare, och den kommer att saluföras under 2024. Men det finns också andra lagförslag som vi avser att lägga fram och genomföra som jag kommer att återkomma till i närtid med en presentation av.

Likvärdig skolgång för alla barn

Anf. 72 KARIN SUNDIN (S):

Herr talman! Min fråga går också till Camilla Waltersson Grönvall som ansvarig för barnens rättigheter.

I Tidöavtalet står att kommuner och myndigheter ska vara skyldiga att informera Migrationsverket och Polismyndigheten när de kommer i kontakt med personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Myndigheterna får ett ansvar för att säkerställa personens lagliga rätt att vistas i Sverige. Det här har skapat stor oro hos kommunanställda lärare. Hur ska de kunna vara goda pedagoger och trygga vuxna för sina elever om de samtidigt ska agera angivare och gränskontrollvakter? Kommer alla barn ens att våga gå till skolan?

För mig stämmer inte det här överens med barnkonventionens artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter, och ingen får diskrimineras. Det stämmer inte heller med artikel 28: Barn har rätt till utbildning.

Min fråga är därför: Hur tänker statsrådet säkerställa alla barns ovillkorliga rätt till en god, likvärdig och trygg skolgång?

Anf. 73 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Karin Sundin, för frågan! Låt mig inledningsvis säga att regeringen anser att det krävs ett fortsatt och systematiskt arbete med utgångspunkt i barnkonventionen och strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige för att barnets rättigheter ska få genomslag i praktiken.

Men med det sagt vill jag också säga att den tidigare regeringens förda politik har lett till parallellsamhällen, och i dessa parallellsamhällen lever såväl barn som vuxna under oerhört svåra förutsättningar.

När det har fattats beslut om ett nej – att man inte får vistas i landet – måste ett nej alltid vara ett nej. Man måste också ställa sig frågan: Vem skyddar man när inte minst barn och unga är de som har det svårast när de hamnar i dessa parallellsamhällen?

Klimatavgifter på EU-nivå

Anf. 74 YASMINE ERIKSSON (SD):

Herr talman! Jag riktar min fråga till klimat- och miljöministern. Det finns en del nya klimatskatter eller avgifter att vänta framöver från EU-håll. Det rör sig bland annat om Fit for 55 och CBAM, alltså gränsjusteringsmekanismen för koldioxid vid import av varor från länder utanför EU. Det är tänkt att en avgift ska betalas när man importerar till exempel cement, gödsel eller elektricitet.

Det går att debattera anledningen till att man inrättar sådana här avgifter. Vissa menar att det handlar om att skydda EU:s inre marknad när våra egna verksamheter kan få konkurrensnackdelar med högre utsläppskrav. Andra menar att det handlar om att hindra företag att flytta sina verksamheter till länder utan dessa krav och kostnader.

Avgifterna paketeras i ett omslag av att EU kan sätta press på andra länder att öka ambitionerna på klimatområdet. Därför undrar jag hur klimat- och miljöministern ser på dessa koldioxidtullar och vad hon anser att intäkterna kan användas till på bästa sätt.

Anf. 75 Klimat- och miljöminister ROMINA
POURMOKHTARI (L):

Herr talman! Tack, Yasmine, för frågan! Det finns en generell princip som många talar om inom klimatpolitiken och som kallas polluters pay, alltså att den som släpper ut också ska betala kostnaderna för utsläppen.

Sett till import av alla möjliga varor finns det ett glapp. Det är skillnad mellan produkter som produceras i Europa efter alla de lagar och regler som vi har för att leva upp till en viss standard både vad gäller miljö och klimat och produkter som vi importerar utifrån. Vi ser därför att det finns fördelar med CBAM.

Sedan kan man självklart diskutera vilka konkurrensmässiga konsekvenser detta kan få, men generellt sett är det viktigt att uppmuntra en god standard för både miljö och klimat i alla produkter, oavsett om vi importerar dem utifrån eller från EU eller om vi producerar dem inhemskt.

Energikrisen och stöd till Gotland

Anf. 76 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till energi- och näringsminister Ebba Busch.

Sverige plågas av höga priser på el och drivmedel, till viss del på grund av det ryska kriget men till mycket stor del också på grund av den tidigare förda politiken. Det är utmärkt att regeringen har aviserat reformer för att

komma till rätta med det, senast i tisdags för att också skydda gaskonsumenter.

För min hemregion Gotland är situationen mycket svår. I våras tredubblades priserna på fartygsbränslen, vilket har lett till kraftiga prisökningar för båtarna i Gotlandstrafiken.

Vilka åtgärder ser regeringen som möjliga, och vad överväger regeringen att göra för att stötta gotlänningarna i denna svåra tid och också säkra vår landsväg till fastlandet?

Anf. 77 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Det tycks vara en nyhet för en del politiker och förtroendevalda att vintern är ett återkommande koncept i Sverige och att Gotland är en ö.

Dessa förutsättningar behöver följas av åtgärder när det blir tuffare. Regeringen skjuter till 200 miljoner i höständringsbudgeten till Gotlandstrafiken för de ökade bränslekostnaderna under, låt mig understryka, innevarande år – detta för att den tidigare regeringen inte hade med det i vår propositionen. I budgetpropositionen för 2023 tillförs ytterligare 50 miljoner kronor.

Innan jul ska jag ytterligare två gånger till Bryssel för att inom ministerrådsretsen se vad vi kan göra för att pressa priserna på gasen långsiktigt.

Elprisstöd till småföretag

Anf. 78 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ebba Busch.

Priserna stiger, och många är oroliga för framtiden. Läget är ansträngt, inte bara i södra Sverige utan även i norra. I detta svåra ekonomiska läge är småföretag särskilt utsatta, och många är nu oroliga för att höga kostnader kan tvinga företagen att varsla eller gå i konkurs.

Fyra av fem jobb skapas av småföretag, och svensk tillväxt är beroende av att mindre företag ges förutsättningar att kunna växa och på så sätt bidra till att stärka svensk ekonomi och den svenska välfärden.

Regeringen har inte gett besked om när ett elprisstöd för småföretag kommer – om det kommer över huvud taget. I stället för att fokusera på den förra regeringens arbete, kan ministern berätta för småföretagarna och mig hur länge små och medelstora företag måste vänta på besked om det elstöd som utlovats och som nu krävs för att rädda jobb inför en stundande lågkonjunktur?

Anf. 79 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag delar ledamotens stora engagemang för att det är Sveriges företagare som är jobbskaparna. Vi som politiker och förtroendevalda skapar inte ett enda arbetstillfälle. Vi kan bara bana väg för dem.

Det finns ingen quickfix, ingen enkel lösning på en sådan kraftig nedmontering av elsystemet som vi har sett de senaste åren. Det handlar inte om att peka finger åt någon annan utan om att konstatera att vägen ur detta är lång och svår men enda vägen framåt.

Den 17 november kom beskedet från Energimarknadsinspektionen om godkännandet av det elstöd som vi presenterade nio dagar efter att vi tillträdde i regeringsställning. Vi jobbar dygnet runt för att bana väg för att detta ska nå företagen så snart det bara är möjligt.

Sveriges suveränitet i skattefrågor

Anf. 80 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Jag riktar min fråga till EU-minister Jessika Roswall.

Från EU kommer ständiga försök att inskränka medlemsstaternas skattesuveränitet och flytta beslut över skattepolitiken till EU-nivå. Men under mina nästan tio år i skatteutskottet har Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna varit konsekvent och tydligt emot att befogenheter på skatteområdet flyttas från medlemsstaterna till EU. Dock har Liberalerna sedan 2018 inte varit lika tydliga, och Liberalerna är ett regeringsparti.

Frågan är också intressant med anledning av att det nu bara är veckor kvar innan det svenska ordförandeskapet inleds. Det är för övrigt samma år som vi firar 500 år av obruten självbeskattning.

Jag skulle vilja ha besked av EU-ministern: Kan EU-ministern garantera att regeringen kommer att fortsätta att stå benhårt fast vid vår nationella skattesuveränitet?

Anf. 81 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag tackar David Lång för frågan.

För skattebeslut inom EU krävs enhällighet. Som riksdagen vet har det under ett par år funnits en konferens om Europas framtid. Här finns ett antal förslag på fördragsändringar som skulle krävas om man vill ändra hur beslut ska fattas, till exempel om skatter.

Eftersom det finns så olika uppfattningar inom medlemsstaterna ser jag ingen möjlighet att göra ändringar. Regeringen har sagt att man på vissa områden kan se över beslutsordningen, men inte när det gäller skatter. Här ska enhällighet fortfarande krävas.

Regeringen kan som sagt öppna för ändringar på andra områden. Dock saknas det enighet bland medlemsstaterna för att göra förändringar.

Prissättningen på elmarknaden

Anf. 82 LARS ENGSUND (M):

Herr talman! Jag har en fråga till energi- och näringsministern.

När jag började min yrkesbana som kärnkraftsingenjör för över 25 år sedan hade Sverige ett välfungerande elsystem. Den rödgröna politiken har målmedvetet och engagerat arbetat för att ta oss ur den situationen, om jag ska vara en smula ironisk.

Långsiktiga lösningar finns presenterade i Tidöavtalet, men hur ska vi ta oss ur denna situation kortsiktigt? Framst tänker jag på höga elkostnader som slår hårt mot företag och hushåll. Med den prissättningsmodell som råder på elmarknaden i dag kommer vi högst sannolikt att få leva med dessa höga elkostnader under lång tid framöver eftersom sista, ofta smutsiga, kilowattimmen sätter priset på spotmarknaden.

Herr talman! Min fråga till statsrådet är följande: Hur får vi på kort sikt en rimlig prissättning på elmarknaden?

Prot. 2022/23:34
8 december

Anf. 83 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Återigen vill jag understryka att det tar tid att vända denna skuta. Det kommer att ta tid att få ordning på detta. Det är svårt att veta exakt vilka åtgärder som också lyckas sänka priset på elen på allvar.

Vi är överens om att avskaffa avfallsförbränningsskatten, vilket kan bana väg för ännu mer kraftvärme. Vi tecknar avtal mellan olika aktörer för att ställa kapacitet till Svenska kraftnäts förfogande och få på plats ännu mer kapacitet i vårt elsystem. Vi har en lagrådsremiss om bestämmelser för aggregeringstjänster, till exempel Tibber, så att man som konsument kan styra när man förbrukar mest el, rimligtvis när det är som billigast. Vi inför en skattereduktion för installation av solceller, och vi omprövar miljötillstånden för vattenkraften för att bana väg för så mycket vattenkraft som möjligt kommande år.

Frågestund

Gemensam upphandling av försvarsmateriel i EU

Anf. 84 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till EU-minister Jessika Roswall.

Bakom oss har vi en lyckad gemensam EU-upphandling av covid-19-vaccin, och EU är vår samarbetspartner när det gäller civil beredskap, krishantering, cyberhot, livsmedelsstrategi och, såklart, energiförsörjning.

Idéer och instrument framförs nu inom EU om att vi ska ha en gemensam upphandling av försvarsmateriel. Vi socialdemokrater känner dämpad entusiasm för detta eftersom försvarsmateriel inte är vilken vara som helst och Sverige har intressen utanför EU.

Vad kommer EU-ministerns hållning att vara när dessa frågor kommer på tal?

Anf. 85 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag tackar Markus Selin för frågan.

Huvudansvaret för detta ligger på försvarsministern, men låt mig säga så här: Under vårt ordförandeskap kommer en av de viktigaste frågorna vara säkerhet. Här ingår såklart fortsatt stöd till Ukraina men också försvarsfrågor.

Exakt hur det förslag från kommissionen som Markus Selin tar upp i dag ser ut får vi återkomma till. Då får försvarsministern återkomma till er, och det kommer att processas i laga ordning i EU-nämnden. Men jag känner till den subsidiaritetsprövning som riksdagen gjorde tidigare i höstas.

Låt mig säga att säkerhetsfrågor och trygghetsfrågor kommer att vara en prioritet och uppta mycket av regeringens arbete under våren och också mycket av riksdagens arbete.

Frågestund

Anf. 86 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Alla barn och unga som befinner sig i samhällets vård har rätt till en trygg och säker vård av god kvalitet, oavsett formen eller grunden för deras placering. För en del unga individer med omfattande problematik är placering på låst Sis-institution ibland nödvändig, då det ofta saknas andra möjliga alternativ. För att möta upp dessa individers många gånger komplexa behov krävs resurser, förutsättningar och rätt kompetens, där trygghet och kontinuitet är viktiga framgångsfaktorer för att de ska kunna tillgodogöra sig vård och behandling som erbjuds.

En metod som lyfts fram som särskilt framgångsrik och som ett alternativ till Sis-placeringar är TFCO, utbildade familjebehandlingshem. Kan ministern tänka sig att titta på att ytterligare stärka familjehemmen genom att dessa certifieras och att utbildningsinsatser görs för att få fler så kallade behandlingsfamiljer? Vi vet att statsrådet Camilla Waltersson Grönvall precis som vi själva är väldigt engagerad i att barn och unga ska få goda placeringar. Vi har bland annat drivit igenom frågan om ett nationellt register för familjehem.

Anf. 87 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack, ledamoten, för denna fråga! Barns trygghet är en prioriterad fråga för regeringen och för mig personligen. Vi avser att vidta ett antal åtgärder när det gäller att stärka densamma.

Det som är glädjande för mig som nyblivet statsråd är att se att det väldigt viktiga oppositionsarbete som vi har drivit under lång tid, inte minst i socialutskottet, har burit frukt. Jag tror att uppemot 30 tillkännagivanden handlar om just de frågor som Carita tar upp. De finns i flera fall redan i utredningar som jag hoppas ska bli färdiga under den kommande tiden. Där är just detta med ett nationellt familjehemsregister en viktig del. Men för att säkra tryggheten för barnen och också för de familjer som tar sig an den här viktiga uppgiften är det också viktigt att vi kan säkerställa tryggheten genom en licens.

Effekterna av EU-förslag för svensk skogsnäring

Anf. 88 ISAK FROM (S):

Herr talman! Den förra, S-ledda regeringen aviserade många viktiga reformer för den svenska skogen. Höga politiska ambitioner gjorde att inte minst skogsindustrin aviserade mångmiljardinvesteringar. Nu aviserar den nya högerregeringen en tveksam inställning till biobränsle. Dessutom försöker EU-kommissionen på område efter område att sätta krokben för den svenska skogsnäringen.

Hur avser regeringen att hantera förslagen om restaurering av skog och Sveriges LULUCF-åtaganden? Hur avser regeringen att i EU stå upp för svensk skogsnäring, så att inte det inte går som i Skogsstyrelsens nya rapport? Den visar att 1,6 miljoner hektar kan tas ur produktion, vilket skulle motsvara 10 000 jobb, inte minst på landsbygden.

Herr talman! Det finns väldigt mycket att säga om detta, och det blir svårt att hinna med allt på 57 sekunder.

Avseende skogen har vi ju nu fått en klarhet kring vad som ska gälla. Trilogerna är i full gång. Jag ska inte säga något som inte stämmer, men LULUCF-förordningen är helt enkelt avhandlad. Vi bedömer att Sveriges mål kommer att gå att hantera. Vi kommer att göra det på ett bra sätt, förhoppningsvis med goda resultat när det gäller utsläppen från transportsektorn också.

Låt mig kort bara gå in på detta med biodrivmedel. Som frågeställaren nämner bidrar en stor del av skogsindustrin till att producera biodrivmedel. Den reduktionsplikt som Sverige har haft har lett till att vi har fått importera stora mängder biodrivmedel för att hantera den reduktionsplikt som vi har haft. De biodrivmedel som nu byggs upp, till stor del av industrin på olika sätt, bland annat baserade på restprodukter från skogsindustrin, kommer väl till pass avseende den inblandning vi vill se inom flygsektorn när det gäller flygbränslet och också för sjöfarten.

Frågestunden var härmed avslutad.

Frågestund

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 7 december

2022/23:104 Statistik över hushållens tillgångar och skulder

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till statsrådet *Niklas Wykman* (M)

2022/23:105 Resurser till socialtjänsten för att motverka att unga dras in i kriminell verksamhet

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

2022/23:106 Införande av jämlikhetsdata för att komma åt strukturell rasism

av *Annika Hirvonen* (MP)

till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 7 december

2022/23:118 Socialutskottets tillkännagivande om att tvångsåtgärden avskiljningar ska upphöra

av *Maj Karlsson* (V)

till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

- 2022/23:119 Ökad gruppstorlek på avdelningar för flickor inom Sis**
av *Maj Karlsson* (V)
till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
- 2022/23:120 Ombyggnad av riksväg 41 mellan Björketorp och Sundholmen**
av *Mikael Larsson* (C)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)
- 2022/23:121 Höjd dagersättning för kadetter**
av *Mikael Larsson* (C)
till försvarsminister *Pål Jonson* (M)
- 2022/23:122 Studier med aktivitetsersättning**
av *Isabell Mixter* (V)
till statsrådet *Anna Tenje* (M)
- 2022/23:123 Demokrati och mänskliga rättigheter i Latinamerika**
av *Tomas Eneroth* (S)
till statsrådet *Johan Forssell* (M)
- 2022/23:124 Dödsfall i polisens arrestlokaler**
av *Anders W Jonsson* (C)
till socialminister *Jakob Forssmed* (KD)
- 2022/23:125 Musikaliska Kvarterets framtid**
av *Amanda Lind* (MP)
till kulturminister *Parisa Liljestränd* (M)
- 2022/23:126 Bekämpning av invasiva främmande arter**
av *Stina Larsson* (C)
till klimat- och miljöminister *Romina Pourmokhtari* (L)
- 2022/23:127 Skillnader i bedömningar av migrationsärenden**
av *Tony Haddou* (V)
till statsrådet *Maria Malmer Stenergard* (M)
- 2022/23:128 Antalet papperslösa i Sverige**
av *Tony Haddou* (V)
till statsrådet *Maria Malmer Stenergard* (M)
- 2022/23:129 Skattebefrielse på höginblandade biodrivmedel**
av *Rickard Nordin* (C)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)
- 2022/23:130 Skydd av svenska kyrkans kulturarv**
av *Louise Thunström* (S)
till kulturminister *Parisa Liljestränd* (M)
- 2022/23:131 Ersättningsfärja från Öland i händelse av brostopp**
av *Mikael Larsson* (C)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)
- 2022/23:132 Kommande hyreshöjningar för handels företag**
av *Aida Birinxhiku* (S)
till energi- och näringsminister *Ebba Busch* (KD)
- 2022/23:133 Situationen för pensionärer födda 1957**
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet *Anna Tenje* (M)
- 2022/23:134 Situationen på Västbanken**
av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)
till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 7 december

2022/23:84 Hemvärnets organisering

av Mikael Larsson (C)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2022/23:86 Utvecklingsbidraget till kulturskolan

av Kristoffer Lindberg (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2022/23:90 Den turkiska invasionen av Rojava i norra Syrien

av Lawen Redar (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:87 Situationen i Afghanistan

av Tomas Eneroth (S)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2022/23:89 Iranska regimens kränkningar av Iraks suveränitet och Kurdistanregionen i Irak

av Lawen Redar (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:88 Attackerna mot al-Hol-lägrät och kampen mot Daish/IS

av Lawen Redar (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:93 Elprisernas påverkan på småföretag

av Lena Hallengren (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:94 Högre företagsbot vid arbetsmiljöbrott

av Johanna Haraldsson (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:97 Regeringens vallöften om energipriserna

av Rickard Nordin (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:92 Höjd EU-skatt på snus

av Peder Björk (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2022/23:95 Innebörden av ”ömmande värden”

av Fredrik Lundh Sammeli (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2022/23:91 Nivån på arbetslösheten

av Serkan Köse (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:96 Regeringens ansvar för vänthallar

av Jim Svensk Larm (S)

till statsrådet Andreas Carlsson (KD)

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.50 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om ersättare.....	1
§ 3 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp	1
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali	2
Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2022/23:UFöU1	2
Anf. 1 PETER HULTQVIST (S)	2
Anf. 2 BJÖRN SÖDER (SD)	4
Anf. 3 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	5
Anf. 4 PETER HULTQVIST (S) replik	7
Anf. 5 ALEXANDRA ANSTRELL (M) replik	7
Anf. 6 PETER HULTQVIST (S) replik	8
Anf. 7 ALEXANDRA ANSTRELL (M) replik	8
Anf. 8 HÅKAN SVENNELING (V).....	8
Anf. 9 MIKAEL LARSSON (C).....	10
Anf. 10 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	11
Anf. 11 EMMA BERGINGER (MP)	11
Anf. 12 ANNA STARBRINK (L).....	13
(Beslut skulle fattas den 13 december.).....	14
Ajournering.....	14
Återupptaget sammanträde.....	14
§ 7 Frågestund.....	14
Anf. 13 TALMANNEN.....	14
<i>Samarbete om energipolitiken</i>	<i>14</i>
Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S).....	14
Anf. 15 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	15
Anf. 16 FREDRIK OLOVSSON (S).....	15
Anf. 17 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	15
<i>Åtgärder mot desinformationskampanj mot socialtjänsten.....</i>	<i>15</i>
Anf. 18 LUDVIG ASPLING (SD).....	15
Anf. 19 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	16
Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD).....	16
Anf. 21 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	16
<i>Omprövning av elprisstödet.....</i>	<i>16</i>
Anf. 22 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	16
Anf. 23 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	17
Anf. 24 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	17
Anf. 25 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	17

<i>Elprisstöd till norra Sverige</i>	17
Anf. 26 RICKARD NORDIN (C).....	17
Anf. 27 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	18
Anf. 28 RICKARD NORDIN (C).....	18
Anf. 29 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	18
<i>Fördelningen av elprisstödet</i>	18
Anf. 30 MARIELLE LAHTI (MP).....	18
Anf. 31 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	19
Anf. 32 MARIELLE LAHTI (MP).....	19
Anf. 33 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	19
<i>Kärnkraften och energikrisen</i>	20
Anf. 34 MATS GREEN (M).....	20
Anf. 35 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	20
Anf. 36 MATS GREEN (M).....	20
Anf. 37 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	20
<i>Tidpunkt för införande av högkostnadsskydd</i>	21
Anf. 38 CAMILLA RINALDO MILLER (KD).....	21
Anf. 39 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	21
Anf. 40 CAMILLA RINALDO MILLER (KD).....	21
Anf. 41 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	21
<i>Energisituationen i södra Sverige</i>	22
Anf. 42 LOUISE EKLUND (L).....	22
Anf. 43 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	22
Anf. 44 LOUISE EKLUND (L).....	22
Anf. 45 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	22
<i>Sverigedemokraternas inflytande över EU-politiken</i>	22
Anf. 46 LINNÉA WICKMAN (S).....	22
Anf. 47 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	23
<i>Nordiskt samarbete om trygghet och säkerhet</i>	23
Anf. 48 VICTORIA TIBLOM (SD).....	23
Anf. 49 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	24
<i>Skydd av värdefull skog</i>	24
Anf. 50 ANDREA ANDERSSON TAY (V).....	24
Anf. 51 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	24
<i>Forskning om stöd till utsatta barn</i>	25
Anf. 52 MARTINA JOHANSSON (C).....	25
Anf. 53 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	25
<i>Sveriges klimatmål</i>	25

Anf. 54 ELIN SÖDERBERG (MP).....	25
Anf. 55 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	25
<i>Det brottsförebyggande arbetet</i>	26
Anf. 56 MALIN HÖGLUND (M).....	26
Anf. 57 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	26
<i>Svenska företags konkurrenskraft</i>	26
Anf. 58 LILI ANDRÉ (KD).....	26
Anf. 59 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	27
<i>Återstart av Ringhalsreaktorer</i>	27
Anf. 60 CECILIA RÖNN (L).....	27
Anf. 61 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	27
<i>Framtida lokala vattenvårdsprojekt</i>	28
Anf. 62 JOAKIM JÄRREBRING (S).....	28
Anf. 63 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	28
<i>Fortsatt cementproduktion i Sverige</i>	28
Anf. 64 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	28
Anf. 65 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	29
<i>Sexualbrottsmisstänkt personal på Sis-hem</i>	29
Anf. 66 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	29
Anf. 67 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	29
<i>Havsbaserad vindkraft på västkusten</i>	30
Anf. 68 NICKLAS ATTEFJORD (MP).....	30
Anf. 69 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	30
<i>Socialsekreterarnas arbetsmiljö</i>	30
Anf. 70 JOHAN HULTBERG (M).....	30
Anf. 71 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	31
<i>Likvärdig skolgång för alla barn</i>	31
Anf. 72 KARIN SUNDIN (S).....	31
Anf. 73 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	31
<i>Klimatavgifter på EU-nivå</i>	32
Anf. 74 YASMINE ERIKSSON (SD).....	32
Anf. 75 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L).....	32
<i>Energikrisen och stöd till Gotland</i>	32
Anf. 76 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	32
Anf. 77 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	33
<i>Elprisstöd till småföretag</i>	33
Anf. 78 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S).....	33

Anf. 79 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	33
<i>Sveriges suveränitet i skattefrågor</i>	34
Anf. 80 DAVID LÅNG (SD)	34
Anf. 81 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	34
<i>Prissättningen på elmarknaden</i>	34
Anf. 82 LARS ENGSUND (M)	34
Anf. 83 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	35
<i>Gemensam upphandling av försvarsmateriel i EU</i>	35
Anf. 84 MARKUS SELIN (S)	35
Anf. 85 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	35
<i>Licensiering av familjehem</i>	36
Anf. 86 CARITA BOULWÉN (SD)	36
Anf. 87 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	36
<i>Effekterna av EU-förslag för svensk skogsnäring</i>	36
Anf. 88 ISAK FROM (S)	36
Anf. 89 Klimat- och miljöminister ROMINA POURMOKHTARI (L)	37
§ 8 Anmälan om interpellationer	37
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	37
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor	39
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.14.	40